Ἀριθ. 193 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Δ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὄγδοος

Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

9 Σεπτεμβρίου 1879

Σφραγὶς τῆς ὑγειοναστυνομίας τῆς νήσου Ἀνάφης ἐν ἔτει 1828.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ ΕΝ ΛΟΥΕΣ,

Διήγησις Ἄγγλου περιηγητοῦ.

Α'

Εὑρισκόμην ἐν Σιέρρῃ, κομψῷ χωρίῳ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥοδανοῦ. Ἡ ξενοδόχος μ' ἐβεβαίονεν εὐμενῶς ὅτι ἅμαξα συρομένη ὑπὸ ἑνὸς ἵππου, ἵνα με μεταφέρῃ ἀπὸ τοῦ ξενοδοχείου της εἰς τὸ χωρίον Λουὲς (Louèche), θά μοι ἐστοίχιζεν εἴκοσι πέντε φράγκα ἐκτὸς μικρᾶς τινος ἀμοιβῆς τοῦ ἁμαξηλάτου. Ἀντέτεινα λέγων ὅτι ἡ ἀπαίτησις ἦτο ὑπερβολική, χωρὶς νὰ ἔχω πρὸς τοῦτο θετικόν τινα λόγον, ἀλλ' ἐν Ἑλβετίᾳ πραγματεύομαι πάντοτε χωρὶς νὰ διστάσω, ἐπειδὴ ἐξεύρω ἐκ πείρας ὅτι οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου *ὑδέρουσι* τὸν περιηγητὴν ὅσον περισσότερον δύνανται. Ἡ ξενοδόχος ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, δύο ὡραίους μαύρους ὀφθαλμούς, μὰ τὴν πίστιν μου, καί μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐπλανώμην νομίζων τὴν τιμὴν μεγάλην· ἡ ἅμαξα αὐτῆς ἦτο ἐξαίρετος, οἱ ἵπποι της ἀκμαῖοι καὶ ἥσυχοι, οἱ ἡνιοχοί της ἄμεμπτοι . . . καὶ ἔπειτα ἔπρεπε νὰ ἐξεύρω ὅτι ὁ δρόμος ἦτο πέντε ὡρῶν, ἡ δὲ ὁδὸς μακρὰ καὶ κοπιώδης.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἠγνόουν πάντα ταῦτα. Διὸ δὲν ἀπήντησα τίποτε, ἀλλ' ἐζήτησα νὰ ἴδω τὴν ἅμαξαν.

— Μετὰ χαρᾶς· ἀρκεῖ ὁ κύριος νὰ λάβῃ τὸν κόπον νά με ἀκολουθήσῃ.

Ἡ μελανόφθαλμος ξενοδόχος μὲ ὡδήγησεν εἰς ὑπόστεγον ἐπέχον τόπον στάβλου καὶ ἐκάμαμεν ἕνα γῦρον μεταξὺ δύο σειρῶν ὀχημάτων, ὧν οἱ τροχοὶ ἐκαλύπτοντο ὑπὸ ὁμοιοχρόου στρώματος πηλοῦ ἀπεξηραμένου. Ἐξεφώνησα ὅτε μοι ἔδειξε τὸ ἀηδέστατον σκεῦος τῆς συλλογῆς της, λέγουσά μοι ὅτι εὑρισκόμην ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν εἴκοσι πέντε μου φράγκων.

— Ὦ! ἂν θέλετέ τι καλλίτερον, δύναμαι νά σας δώσω ἅμαξαν μὲ δύο ἵππους· θά σας στοιχίσῃ τεσσαράκοντα φράγκα. Ἰδοὺ, προσέθηκεν, ἀνοίγουσα τὴν θυρίδα ἁμάξης ἥτις θὰ ὑπῆρξέ ποτε νέα· λάβετε τὸν κόπον νὰ κυττάξητε, κύριε· στρωσίδια λαμπρὰ, ἄχυρα διὰ τὰ πόδια σας. Ἅμαξα κλεισμένη ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ εἶσθε προφυλαγμένος ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ τὴν βροχὴν, ὅπου θὰ ἐμπορέσητε καὶ νὰ κοιμηθῆτε ἐν ἀνάγκῃ. Ἅμαξα τέλος πάντων τὴν ὁποίαν οἱ ἐξοχώτεροι ἄνθρωποι τοῦ τόπου συνειθίζουσι νὰ ἐνοικιάζωσι διὰ νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὰ λουτρά. Δὲν ὑπάρχει ὄχημα ἀναπαυτικώτερον κτλ.

Ἔκαμα νεῦμα ἀνυπομονησίας.

— Ἂν ὁ κύριος θέλει νἀναβῇ διὰ νὰ δοκιμάσῃ; ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ γυνὴ μὲ τρόπον ὑποχρεωτικόν.

Οὐδαμῶς ᾐσθανόμην τὴν ἀνάγκην ταύτην· ἓν μόνον βλέμμα ὅπερ ἔρριψα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σαπροκάρρου ἐκείνου μοὶ εἶχεν ἀρκέσει. Ἦτο ἐστρωμένη ἀληθῶς, ἀλλὰ τὸ στρωσίδιον αὐτῆς ἦτο *τσίτιον* λίαν ἀκάθαρτον· ἄλλως δὲ, ἂν ἐξησφάλιζε τὸν ὁδοιπόρον ἀπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς βροχῆς, ἔμελλεν ἀντὶ τούτου νἀποκρύψῃ ἀπὸ τῆς ὄψεώς του τὴν θέαν τῆς χώρας ἣν διέβαινεν. Ἀπεφάσισα ἑπομένως νἀφήσω τὸ πολύτιμον σκεῦος εἰς τοὺς ἐξόχους ἀνθρώπους οἵτινες θὰ ἐζήτουν ὡς δικαιωμά των τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, καὶ νὰ διανύσω τὸν δρόμον ἐν τῷ μετρίῳ ἁμαξίῳ ὅπερ μοι ἐπεδείχθη τὸ πρῶτον.

Ἡ συμφωνία ἔγεινε λοιπὸν ἀντὶ εἴκοσι πέντε φράγκων διὰ τὴν ἅμαξαν καὶ ἀμοιβῆς τριῶν φράγκων διὰ τὸν ἁμαξηλάτην. Ἀργότερον ἀνεκάλυψα ὅτι εἴκοσι φράγκα, περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἀμοιβῆς, ἦτο ἡ συνήθης τιμὴ τὸ πολὺ πολὺ, τοῦθ' ὅπερ μοι ἀπέδειξεν ὅτι ἡ εὐγενὴς ξενοδόχος εἶχε καταχρασθῆ τὴν ἀθωότητά μου. Εὐχαριστηθεῖσα δ'ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης νίκης ἐπείσθη βεβαίως ὑπὸ τούτου νά με μεταχειρισθῇ κατόπιν ἐλεημονέστερον, ἐπειδή μ' ἐζήτησε μόνον ἓξ φράγκα διὰ βλωμὸν ἄρτου, ὀπώραν μόλις που ὥριμον καὶ ποτήριον οἴνου ὑποξύνου. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἀνεχώρουν, ὀρθία ἐπὶ τῆς φλιᾶς τῆς θύ-

ρας, μ' ἐφιλοδώρησε δι' ἑνός της μειδιάματος, εὐχομένη μοι καλὸν ταξείδιον καὶ καλὴν θεραπείαν ἐν τοῖς λουτροῖς. Ἐπειδὴ δ' ἐμνησικάκουν πως κατ' αὐτῆς, ἐσχεδίαζον νὰ παρενθέσω ἐν τῷ χαιρετισμῷ ὃν ἔμελλον νὰ πευθύνω αὐτῇ ἰδέαν τινὰ ἐλέγχου, ἀλλ' ἡ τύχη ἐστράφη ἐναντίον μου. Ἐνῷ δῆλα δὴ διέβαινον τὴν αὐλὴν τοῦ ξενοδοχείου, ἡ ἅμαξα διῆλθεν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου καλύμματος μικροῦ ῥυακίου· ἀλλ' ἡ ἐντεῦθεν ἐπελθοῦσα διάσεισις μ' ἔκαμε νὰ κλίνω πρὸς τὰ ὄπισθεν, ταὐτοχρόνως δὲ ὁ πῖλός μου ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ὅτε δ' ἀνέκτησα τὴν κάθετόν μου θέσιν καὶ μετ' αὐτῆς τὴν ἀξιοπρέπειάν μου, εἴχομεν παρακάμψει τὴν γωνίαν τοῦ πυλῶνος καὶ ἡ ξενοδόχος δὲν ἐφαίνετο πλέον.

Πολλάκις ἀρκεῖ μικρὸν συμβὰν ἕνα ἐπιφέρῃ μεταβολὴν εἰς τὸν ῥοῦν τῶν ἰδεῶν. Τὸ δὲ γεγονὸς περὶ οὗ πρόκειται παρήγαγεν ἐπ' ἐμὲ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο. Εἶχον κακὴν διάθεσιν ὅλην τὴν πρωίαν, ἡ δὲ συνδιάλεξίς μου μετὰ τῆς ξενοδόχου εἶχε συντείνει εἰς ἐπαύξησιν τῆς καχεξίας ταύτης, ἀλλ' ὁ μικρὸς ἐκεῖνος τιναγμὸς μοὶ ἐπανέφερεν εὐτυχῶς τὴν εὐθυμίαν.

Χώρα χαρίεσσα ἤρχιζεν ἐκτυλισσομένη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ὁ ἥλιος ἀπηλλάσσετο τῶν νεφῶν ἅτινα εἶχον καλύψει αὐτὸν ἕως τότε, αἱ δὲ ἀκτῖνές του μοὶ παρεῖχον τὴν θέαν λαμπρῶν ἡλιοφεγγῶν τοπείων. Τὸ ὄχημά μου, ὅτε ἠδυνήθην νὰ το ἐξετάσω ἐν ἀναπαύσει, δὲν μοι ἐφάνη ἐπὶ τέλους ὅλως ἄξιον περιφρονήσεως. Καὶ δὲν ἐτρέχομεν μὲν ταχέως, εἶνε ἀληθές, ἀλλ' ὅμως καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῷον ἐφαίνοντο ὁμοίως εὐχαριστημένοι ἐκ τοῦ δρόμου μας. Ὁ ἡνίοχος, ἀφ' οὗ ἐκροτάλισε τὴν μάστιγα δὶς ἢ τρὶς, ἤναψε σιγάρον, ἔπειτα δὲ, στηρίξας τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῶν γονάτων, ἤρχισε νὰ καπνίζῃ ἡσύχως. Ὁ δὲ ἵππος ἐξ ἑτέρου ἤρχισε διατροχάζων ἔρρυθμον τριποδισμὸν, καταλλήλως συνοδευόμενον ὑπὸ τῶν κροτάλων τοῦ περιλαιμίου του. Ὅτε δὲ ἀφήσαμεν ὄπισθεν ἡμῶν τὴν Σιέρρην καὶ πρὶν ἢ φθάσωμεν τὴν ἐπὶ τοῦ Ῥοδανοῦ ξυλίνην γέφυραν, ἡ μεγάλη ταχυδρομικὴ ἅμαξα τοῦ Βρὶζ, συρομένη ὑπὸ τεσσάρων λευκῶν ἵππων καλπαζόντων παρήλασε πρὸ ἡμῶν μετὰ πατάγου. Ἦτο δὲ κατάφορτος ταξειδιωτῶν, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς, ἄνω δὲ ὑψοῦτο πυραμὶς ἀποσκευῶν. Ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος ἤρχετο ἐξ Ἰταλίας διὰ τοῦ περάματος τοῦ Σιμπλόν· παρηκολούθησα διὰ τῶν βλεμμάτων τὴν κυλινδουμένην ἐκείνην μηχανὴν, ἥτις μετ' ὀλίγας στιγμὰς θὰ ἄφινε ὄπισθεν αὐτῆς τὸ μικρόν μου ὄχημα.

Τὸ θέαμα ὅπερ παρέχει ἡ κοιλὰς δὲν εἶνε ἐστερημένον μεγαλείου, ἀλλ' εἶνέ πως μονότονον. Ἐνυπάρχουσιν ἐν αὐτῷ τὰ στοιχεῖα τοπείου μεγαλοπρεποῦς, ἀλλ' ἐπεθύμει τις μόνον πλειοτέραν ποικιλίαν. Εἶνε ὀροπέδιον ὁμαλὸν, ἔχον μέσον πλάτος τριῶν μιλλίων, διαρρεόμενον δὲ ὑπὸ ποταμοῦ ὅστις ὑψόθεν φαίνεται ὡς ταινία ἀργυρᾶ καὶ περιβάλλεται ἐφ' ἑκάστης ὄχθης ὑπὸ μακροῦ τείχους ἐκ γρανίτου· διότι τοιαύτη ἀκριβῶς εἶνε ἡ αἴσθησις ἡ ἐμποιουμένη ὑπὸ τῶν ἑκατέρωθεν δύο τούτων σειρῶν τῶν ὀρέων. Μέρη τελματώδη, καλυπτόμενα ὑπὸ καλάμων καὶ ὑψηλῆς χλόης, διαδέχονται ἀγροὺς καλλιεργημένους ἔνθα φύεται ὁ σῖτος καὶ ὁ ἀραβόσιτος. Ἐκ τῶν δύο σειρῶν ὀρέων ἡ ἀνυψουμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ εἶνε ἡ χαριεστέρα τὴν ὄψιν, ἔχουσα μὲν τὴν κορυφὴν γυμνὴν καὶ ἀηδῆ, ἀλλὰ τὰς κατωτέρας κλιτύας καταπρασίνους ὑπὸ ἀμπελώνων, λειμώνων καὶ δένδρων. Ἄνω δὲ, εἰς μέρη ἅτινα φαίνονται ἀπρόσιτα, φαίνονται χωρία κεκρυμμένα ἐν μέσῳ τῶν φυλλωμάτων καὶ κωδωνοστάσια λευκὰ ὧν αἱ σχιστολίθινοι στέγαι μαρμαίρουσιν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Ἀλλὰ τὸ κύριον ἀντικείμενον ἔνθα διηυθύνοντο οἱ ὀφθαλμοί μου ἦτο ἡ ῥάχις τοῦ ἁμαξηλάτου μου. Ἡ συνήθεια ἣν εἶχε, νὰ στηρίζηται ἐπὶ τῶν γονάτων του ὁδηγῶν τοὺς ἵππους, εἶχε στρογγυλίσει τοὺς ὤμους του παραδόξως. Ἐθεώρουν τὸν πῖλόν του, τοὺς μικροὺς ἀργυροῦς δακτυλίους οἵτινες ἦσαν ἐξηρτημένοι ἐκ τῶν ὤτων του, τὸ τετριμμένον φόρεμά του, ἐφ' οὗ ἐξηπλοῦτο ἐπίρραμα μέγιστον. Ἀπέτεινα αὐτῷ τὸν λόγον γαλλιστί· ἐκεῖνος δ' ἐστράφη καὶ ἐψιθύρισε λέξεις τινὰς ἐν τῇ γερμανικῇ κοινῇ διαλέκτῳ ἃς δὲν ἐνόησα, ἔπειτα δ' ἐπανέλαβε τὴν μηχανικὴν ἐπίβλεψιν τῶν χαλινῶν του οἵτινες ἐκρέμαντο κατὰ μῆκος τῶν πλευρῶν τοῦ ζῴου· ἐσταμάτησε δὲ πρὸ τοῦ πανδοχείου τοῦ Σοῦστεν, δεικνύων ὅτι ἦτο πεπεισμένος ὅτι θὰ ἤθελον νὰ δοκιμάσω τὸν οἶνον τοῦ καταστήματος. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔδειξα τοιαύτην ἐπιθυμίαν, εἰσῆλθε μόνος καὶ ἐπέστρεψε μετά τινα λεπτὰ ἵνα ποτίσῃ τὸν ἵππον.

Ἀφ' οὗ δὲ διήλθομεν διὰ γεφύρας ἐστεγασμένης, οἷαι ὑπάρχουσιν ἔτι τινὲς ἐν Ἑλβετίᾳ, ὧν ἡ περιεργοτάτη εἶνε ἡ τῆς Λουσέρνης, οὖσα πᾶσα κεκοσμημένη διὰ ζωγραφιῶν, ἀνέβημεν πρὸς Λουὲς τὴν πόλιν, τὴν οὕτως ὀνομαζομένην πρὸς διάκρισιν τῶν παρακειμένων ὁμωνύμων λουτρῶν. Εἶνε δὲ ἡ Λουὲς κωμόπολις γνωστὴ ὁμοίως καὶ ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον Λέγκ, ἐκτισμένη ἐπὶ ὑψώματος ἐπιβλέποντος τὴν κοιλάδα. Στέφανος ἀμπελώνων, ὁδοὶ βραχώδεις καὶ ἀπότομοι, ἀρχαῖος γραφικώτατος φεουδαλικὸς πύργος χρησιμεύων σήμερον ὡς δημαρχεῖον, οἰκοί τινες ἔχοντες ἀρχαίαν καὶ περίεργον ἀρχιτεκτονικὴν, τοιαύτη εἶνε ἡ κωμόπολις *Λουὲς ἡ πόλις*. Ὁ περιηγητὴς, ἀφίνων αὐτὴν ὄπισθέν του, ἀκολουθεῖ λεωφόρον πάντοτε ἀνηφορικὴν, εὐθέως ἐρρυμοτομημένην. Μετ' ὀλίγην ὥραν ὁ Ῥοδανὸς φαίνεται ἐν τῷ βάθει ὡς ῥυάκιον μόνον, τὸ δὲ Σοῦστεν εἶνε μόλις δρὰξ οἰκιῶν μικρῶν δίκην

ἀθυρμάτων. Ὑπάρχει μέρος τι, ὁπόθεν εὑρίσκεταί τις οὕτως ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ Λουὲς, ὥστε νομίζει, ὅτι ῥίπτων λίθον ἠδύνατο νὰ σαρώσῃ ὅλην τὴν κωμόπολιν, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ παλαιοῦ πύργου. Μετὰ μίαν ὥραν ἀναβάσεως ὁ δρόμος στρέφεται πρὸς βορρᾶν· ἀνοίγεται δὲ τότε ἄλλη κοιλὰς στενοτέρα, βαθυτέρα καὶ ἀγριωτέρα. Ἡ λεωφόρος κατέχει τὴν ἀριστερὰν αὐτῆς κλιτύν. Κάτω ἐν μεγάλῳ βάθει μυκᾶται χείμαρρος, ὁ Δάλας, χύνων μεθ' ὁρμῆς τὰ ἀφρώδη ὕδατά του εἰς τὸν Ῥοδανόν. Ἑκατέρωθεν αἱ κλιτύες εἶνε κεκαλυμμέναι ὑπὸ δασῶν, ἐν οἷς τῶν ἐλατῶν τὸ βαθὺ πράσινον ἀναμίγνυται μὲ τὰ ἀνοικτότερα χρώματα τῆς μελίας καὶ τῆς συκομορέας. Ἐξαίφνης δὲ παρουσιάζεται χαρίεσσα γέφυρα λευκοῦ μαρμάρου ἐπεκτεινομένη καθ' ὅλον τὸ πλάτος τῆς χαράδρας, ἐφ' ἧς διέρχεται ὁ ὁδοιπόρος ἐπὶ τὴν ἄλλην κλιτύν. Τότε δὲ, ἂν στραφῇ, βλέπει τὸ χωρίον Ἀλβῖνεν, οὗ ἡ θέσις εἶνε ἀληθῶς παράδοξος. Φαντάσθητε συνεχῆ συστάδα ξυλοτεύκτων οἰκίσκων οἵτινες φαίνονται ὀλισθήσαντες μέχρι τῶν ἄκρων λειμῶνος σμαραγδίνου καὶ σταματήσαντες ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς ἀβύσσου. Οἱ κάτοικοι τῆς ἀλπείου ταύτης φωλεᾶς, καίπερ ζῶντες σχεδὸν πάντοτε ἐν μέσῳ τῶν νεφελῶν, ἔχουσι τὴν φήμην ἀνθρώπων λίαν ἐργατικῶν.

Ἡ ἡμέρα ἐπλησίαζε πρὸς τὸ τέλος της, ἡ δὲ λεωφόρος ἡμῶν, σκεπομένη ὑπὸ δύο σειρῶν ὀρέων, εὑρίσκετο ἤδη ἐν τῷ σκιόφωτι. Ἡ αὔρα, ἥτις ἤρχιζε νὰ γίνεται δροσερωτέρα, μᾶς ἠνάγκασε νὰ ἐκτυλίξωμεν τὰ σκεπάσματά μας. Μακρότερον διήλθομεν τὸ χωρίον Ἴνδεν, οὗ αἱ οἰκίαι ἐφωτίζοντο ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἐν ᾧ ὀρεκτικὴ εὐωδία, ἐξερχομένη ἀπὸ τῶν ἀνοικτῶν θυρῶν, ἐδήλου τὴν παρασκευὴν τοῦ δείπνου. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ὑπῆρξε πιθανῶς τὸ πεῖσαν τὸν ἡνίοχόν μας νά μοι προτείνῃ βραχεῖαν διακοπὴν τῆς πορείας ἐν τῷ πανδοχείῳ τοῦ χωρίου, ὅπερ ἦτο ἀξιόλογον, ὡς ἐβεβαίονεν. Ἐγὼ ἀπέρριψα τὴν πρότασιν αὐτοῦ, μὴ ἐπιθυμῶν νὰ εὑρεθῶ ἀπέναντι ἄλλης ξενοδόχου, καὶ διέταξα αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον. Ὁ δὲ δυστυχὴς ὑπήκουσε μὲ ἀρκετὰ κακὴν ὄρεξιν.

Ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ τὸ σκότος εἶχε γείνει πυκνότερον· ἡμεῖς δ' ἐξηκολουθήσαμεν τὸν δρόμον μας ὑπὸ τὸν μονότονον ἦχον τῶν κροτάλων τοῦ ἵππου μας, συνοδευόμενον συνεχῶς ὑπὸ τοῦ βαθυφώνου χειμάρρου.

Ὀλίγα λεπτὰ βραδύτερον κατέλυον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς *Ἑνώσεως*, ῥωμαλέα δέ τις θαλαμηπόλος μὲ ὡδήγει εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἐρωτήσας ἂν ὑπῆρχον ἀκόμη πολλοὶ ξένοι ἐν τῷ οἴκῳ ἔμαθον ὅτι μόνοι πλέον ἔμενον οἱ ποιούμενοι χρῆσιν τῶν λουτρῶν· τοῦτο δὲ μ' ἔκαμε νὰ ἐνθυμηθῶ ὅτι καὶ ἐγὼ ἠρχόμην χάριν τῶν λουτρῶν, ὅπερ σχεδὸν εἶχον λησμονήσει.

Δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐπιβῶ τῆς κλίνης χωρὶς νὰ νοίξω τὸ παράθυρόν μου καὶ ῥίψω ἓν βλέμμα ἐπὶ τὴν περιβάλλουσάν με φύσιν. Τὰ σκότη τὴν εἶχον κατακαλύψει τέως, ἀλλὰ τότε μοὶ ἐφάνη περιαυγαζομένη ὑπὸ αἴγλης ἀργυροφώτου, ἥτις μοι ἀπεκάλυψε τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, τοὺς βράχους, τοὺς ξυλοτεύκτους οἰκίσκους καὶ τοὺς λειμῶνας περιστεφομένους ὑπὸ ἐλατῶν. Ἀνεκάλυψα ὅτι ἡ κοιλὰς ἣν εἶχον ἀναβῆ τὸ ἀπόγευμα ἠνοίγετο εἰς ὀροπέδιον μέγιστον περιστοιχιζόμενον ὑπὸ ὀρέων. Ἀπέναντί μου ἀνωρθοῦτο ἡ Γέμμι, γιγάντειος τοῖχος βράχων ὑψουμένων ἐπ' ἀλλήλων ἀποτόμως. Καὶ ἡ μὲν βάσις τοῦ ὄρους ἐκρύπτετο ὑπ' ἀτμῶν ὑποκυάνων, ἀλλ' αἱ ὑψηλότεραι ἐντομαὶ διεχωρίζοντο εὐκρινῶς ὑπὸ τοῦ λυκόφωτος ὡραίου φθινοπωρινοῦ οὐρανοῦ, φωτιζομένου ὑπὸ τῆς σελήνης. Τὸ δὲ μεγαλεῖον τοῦ θεάματος ἐπηύξανεν ἡ σιγὴ τοῦ χωρίου, βεβυθισμένου εἰς τὴν ἀνάπαυσιν. Μόνος ἠκούετο ὁ ψόφος τοῦ χειμάρρου, γενόμενος ἐντονώτερος ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτερινῆς γαλήνης. Καὶ ὅτε ἔκλεισα τὸ παράθυρόν μου, ἤκουον αὐτὸν ἀκόμη, τὸν ἤκουον ἐπὶ πολὺ, ἕως οὗ τέλος, βαυκαλιζόμενος ὑπὸ τῆς θρηνώδους αὐτοῦ μονοτονίας, ἀπεκοιμήθην καὶ ἐξύπνησα μόνον τὴν ἑπομένην πρωίαν.

Β'

Ἡ πρώτη φροντὶς τοῦ μέλλοντος νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν λουτρῶν εἶνε καὶ ἐν Λουὲς, ὡς καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ διαμονῇ θερμῶν λουτρῶν, τὸ νὰ συμβουλευθῇ τὸν Ἀσκληπιὸν τοῦ τόπου, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἔλειψα καὶ ἐγὼ νὰ πράξω, μόλις ἐξεγερθείς. Δὲν ὑπῆρξε δὲ ἀνάγκη νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν ἰατρὸν **Β ἐν τῇ κατοικίᾳ του (ἥτις ἄλλως δὲν ἀπεῖχε πολὺ, τῶν ἀποστάσεων οὐσῶν μικρῶν ἐν Λουὲς), ἐπειδὴ ἔχει τὴν συνήθειαν νὰ ἔρχηται καθ' ἑκάστην πρωίαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἵνα ἐρωτήσῃ περὶ τῶν νεωστὶ ἀφιχθέντων. Πέντε λεπτὰ ἀφ' ὅτου τὸν ἐζήτησα εὑρέθην ἐνώπιον ἀνθρώπου καθὼς πρέπει, ἐνδεδυμένου μελανὰ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἀλλ' οὗ οἱ ἀνοικτοὶ τρόποι καὶ ἡ ἐνθαρρυντικὴ γλῶσσα ἀπετέλουν εὐχάριστον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν αὐστηρότητα τῆς ἐνδυμασίας του. Μετὰ τὰς πρώτας ἐξηγήσεις περὶ τῆς ἀσθενείας μου ἃς τῷ ἀπηύθυνα, μὲ διέκοψε λέγων ὅτι ἦλθον ἀκριβῶς ὅπου ἔπρεπε διὰ νὰ θεραπευθῶ. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐστήριξε τὸ οὖς του εἰς τὴν καρδίαν μου καὶ εὑρὼν ὅτι κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος πᾶσαι αἱ λειτουργίαι τοῦ σώματος εἶχον καλῶς, ἐξήτασε τὸ πρόσωπόν μου. Τὸ πόρισμα τῆς δευτέρας ταύτης ἐξετάσεως ἦτο ὅτι οὐδένα διέτρεχον κίνδυνον συμφορήσεως. Τὰ πάντα λοιπὸν εἶχον καλῶς. «Πρέπει νὰ κάμητε λουτρὰ ἐπὶ εἴκοσι καὶ μίαν ἡμέραν τοὐλάχιστον, πέντε ὥρας καθ' ἑκάστην»· τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ περὶ ἐμοῦ ἀπόφασις τοῦ δικαστοῦ μου.

Ὁ ἰατρὸς προσεφέρθη νὰ μοι δείξῃ τὰ λουτρὰ τοῦθ' ὅπερ ἐδέχθην. Ἑπομένως διέβημεν τὴν

πλατεῖαν, χῶρον ἀκανόνιστον περιστοιχιζόμενον ὑπὸ ξενοδοχείων καὶ μικρῶν ἐργαστηρίων, καὶ διηυθύνθημεν πρὸς τὸ *Μέγα* λουτρόν, καλούμενον οὕτω πιθανῶς ἐπειδὴ ἔχει ἐν τῷ προσώπῳ ἀψῖδα, δύο θόλους καὶ ἀνεμοδείκτην. Πλὴν δὲ τῶν ἐπιδεικτικῶν τούτων κοσμημάτων εἶνε παλαιὸν καὶ σεσαθρωμένον κτίριον, μόλις που καλήτερον τῶν ἄλλων. Τὸ δὲ ἐσωτερικὸν εἶνε ἔτι δυςαρεστότερον τοῦ ἐξωτερικοῦ. Εἰςήλθομεν εἰς διάδρομον σκοτεινὸν καὶ λίαν ὑψηλὸν οὗ ἡ δροσερότης μ' ἔκαμε νὰ μαντεύσω ὅτι ἦτο θόλος. Ἀριστερᾷ ἡμῶν ἐξετείνετο κατὰ μῆκος σειρὰ θυρίδων αἵτινες παρεῖχον εἴςοδον εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους λουτρῶνας· ἀλλ' ὁ ὁδηγός μου ἔστη δεξιᾷ, ἐνώπιον θύρας διφύλλου, παρακαλῶν με νὰ ἀποκαλυφθῶ. Ἡ μικρὰ αὕτη φιλοφρόνησις θεωρεῖται ὑποχρεωτικὴ ὑπὸ τῶν λουομένων οὓς ἐμέλλομεν νὰ ἴδωμεν, ἡ δὲ παράλειψις αὐτῆς θὰ προςέβαλεν αὐτούς· ὑπήκουσα εἰς τὴν παράκλησιν ταύτην καὶ εἰςῆλθον κρατῶν τὸν πῖλον ἐν τῇ χειρὶ καὶ ἀκολουθῶν τὸν ἰατρόν. Μετὰ μίαν στιγμὴν εὑρισκόμην ἐπὶ σανιδώματος ὑψουμένου δύο πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν δεξαμενῆς, ἀφ' ἧς ἐχωριζόμεθα, ὁ σύντροφός μου καὶ ἐγώ, διὰ κιγκλιδώματος ξυλίνου. Τοῖχος λίθινος χωρίζει τὴν δεξαμενὴν ταύτην ἀπὸ ἄλλης ἀκριβῶς ὁμοίας, εἰς ἕκαστον δὲ ἄκρον τῆς αἰθούσης ἀνοίγεται θύρα ἄγουσα εἰς τὰ δωμάτια. Ἡ ἐπιγραφὴ ἡ ὑπερκειμένη ἑκάστης τῶν θυρῶν τούτων δηλοῖ τὸν χωρισμὸν τῶν φύλων, ὧν ἡ ἀνάμιξις παύει, ὡς εἰκός, κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ ἔξοδον. Αἱ δεξαμεναὶ δὲ αὗται ἔχουσι περίπου δεκαπέντε ποδῶν μῆκος καὶ δέκα πλάτος. Ἐν τῇ μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένῃ τῶν δύο τούτων δεξαμενῶν, καίπερ πεπληρωμένῃ ὕδατος, οὐδεὶς ἐνυπῆρχε λουόμενος, ἀλλ' ἐκ τῆς πρώτης ἀνέδυον τρεῖς κεφαλαί, ἀνήκουσαι εἰς δύο γυναῖκας καὶ ἕνα ἄνδρα. Αἱ κεφαλαὶ αὗται ἀνταπεκρίθησαν εὐγενῶς εἰς τὸν χαιρετισμόν μου. Ἄλλως δὲ νομίζω ὅτι δὲν ἔμενον ἄνευ περιεργείας περὶ ἐμοῦ καί μ' ἐθεώρουν μεθ' ὅσης ἐπιμονῆς καὶ ἐγὼ αὐτάς. Ἡ θέσις τῶν λουομένων τούτων ἔχει τι ἀληθῶς, πρέπει νά το ὁμολογήσωμεν, τὸ κρίσιμον· ἐπειδὴ τὰ λουτρὰ εἶνε ἀνοικτὰ εἰς πάντας τοὺς προςερχομένους, βεβαίως δὲν εἶνε εὐχάριστον, ἰδίως διὰ τοὺς ἐντροπαλούς, νὰ αἰσθάνηταί τις ἑαυτὸν βλεπόμενον ὡς αἱ ἄρκτοι ἐν κήπῳ ζωολογικῷ ἢ θαλάσσια τέρατα ἐν μουσείῳ ὑδατογενῶν ὄντων. Ἐν τούτοις οἱ λουόμενοι εὗρον τὸν τρόπον νὰ ἐπανορθώσωσι τὴν ἀνομοιότητα ταύτην τῶν θέσεων, ἀρχόμενοι αὐτοὶ πρῶτοι καὶ ποιούμενοι ἔφοδον κατὰ τοῦ ἐπισκεπτομένου δι' ὅλων τῶν βλεμμάτων των συνηνωμένων οὕτως ὥστε νὰ πείσωσιν αὐτὸν ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ ἐξεγείρων τὴν περιέργειαν. Οἱ τρεῖς πάσχοντες ἦσαν ἐνδεδυμένοι κατὰ τὸν ὀργανισμὸν *ὑποκάμισον μακρὸν καὶ πλατὺ ἐξ ὑφάσματος γονδροῦ*. Ὁ ἰατρός, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ κιγκλιδώματος, ἀπηύθυνέ τινας λέξεις εἰς ἕκαστον, μεθ' ὃ ἀπεχωρήσαμεν. Ἐν ᾧ δὲ μετεβαίνομεν εἰς τὸ λουτρὸν Βέρρα, μοὶ εἶπεν ὅτι ἡ σκηνὴ ἦτο διάφορος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν λουτρῶν καὶ ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρχον ἐν ταῖς δεξαμεναῖς ὀλιγώτεροι τῶν δεκαπέντε ἕως εἴκοσι ταὐτοχρόνως, ἀσχολούμενοι μετὰ τέρψεως περὶ τὸ ἀναγινώσκειν, τὸ παίζειν ἢ τὸ συνδιαλέγεσθαι.

Τὸ λουτρὸν Βέρρα ὁμοιάζει πρὸς τὸ Μέγα Λουτρὸν μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι εἶνε εὐρυχωρότερον καὶ, ἂν εἶνε δυνατόν, ἔτι ὀλιγώτερον κεκοσμημένον. Περιέχει τέσσαρας δεξαμενάς, δύο ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῦ διαμέσου σανιδώματος. Ὅτε τὸ ἐπεσκέφθημεν, ἓν μόνον χώρισμα ἦτο καὶ ἐν αὐτῷ κατειλημμένον, ἀλλ' οἱ λουόμενοι ἦσαν πλειότεροι, γελῶντες καὶ φαιδρῶς συνομιλοῦντες. Διέκρινα παχεῖαν ἐρυθρὰν γυναῖκα, μικρὰν ὠχρὰν κυρίαν, κύριον διοπτροφόρον, ἄλλον φέροντα βελούδινον σκοῦφον, παραλείπω δὲ τοὺς ἄλλους, πάντας βεβυθισμένους ἐντὸς τοῦ ὕδατος μέχρι λαιμοῦ καὶ οἵτινες ἐφαίνοντο λίαν εὐχαριστημένοι ἐκ τοῦ βαπτίσματος αὐτῶν. Ὁ ἰατρὸς συνῆψεν ὁμοίως καὶ μετ' αὐτῶν μικράν τινα συνομιλίαν.

Τὰ ἄλλα λουτρὰ δὲν ἐπεσκέφθημεν· ἀλλ' εἶχον ἰδεῖ τὰ δύο κυριώτερα, τὰ δὲ λοιπὰ εἶνε ὅλως ἀνάξια λόγου. Τὸ μετριώτατον πάντων καλεῖται *λουτρὸν τῶν πτωχῶν* καὶ ἐξήρτηται ἐκ μικροῦ νοσοκομείου ἔνθα οἱ ἀσθενεῖς οἱ ἔχοντες ἀπόδειξιν ἀπορίας διατηροῦνται δαπάναις τῆς κυβερνήσεως τοῦ καντονίου καὶ βοηθοῦνται πλὴν τούτου ὑπὸ τῶν ἑκουσίων δωρεῶν τῶν εὐπορωτέρων ἐκ τῶν λουομένων. Τὸ κοινὸν λουτρόν, τὸ ἐν ταῖς δεξαμεναῖς, στοιχίζει δύο φράγκα καθ' ἑκάστην. Οἱ δὲ προτιμῶντες νὰ εἶνε μόνοι δύνανται, πληρόνοντες δύο φράγκα περιπλέον, νὰ ἔχωσι λουτρὸν ἰδιαίτερον ἢ *τετράγωνον*, κατὰ τὴν τοπικὴν ἔκφρασιν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μοναξία δέν με ἐφόβιζεν, ἀπεφάσισα νὰ παραδεχθῶ τὸ τελευταῖον τοῦτο σύστημα.

Τῇ ἑνδεκάτῃ πρὸ μεσημβρίας οἱ κώδωνες πάντων τῶν ξενοδοχείων καλοῦσι τοὺς λουομένους εἰς τὸ κοινὸν γεῦμα. Εἰςερχόμενος δ' ἐγὼ εἰς τὸ ἑστιατόριον τοῦ ξενοδοχείου τῆς *Ἑνώσεως*, ἀνεγνώρισα κεφαλὰς ἃς εἶχον ἰδεῖ ἐπιπλεούσας ἐν τῇ μεγάλῃ δεξαμενῇ. Ἐν τῇ μικρᾷ ἡμῶν συντροφίᾳ, ἐπειδὴ εἴμεθα μόνον ἐννέα, ἡ ποικιλία τῶν ἐθνικοτήτων ἦτο ἀξία σημειώσεως. Μεταξὺ τῶν κυριῶν ἦσαν τρεῖς Γαλλίδες καὶ μία Ἀμερικανίς· τὸ δὲ ἀνδρικὸν φῦλον ἀντεπροσωπεύετο ὑπὸ ἑνὸς Γάλλου, ἑνὸς Ἑλβετοῦ, ἑνὸς Αὐστριακοῦ καὶ ἑνὸς Πολωνοῦ. Οὐδεὶς τῶν συμποτῶν τούτων ἐφαίνετο ἀσθενής, ἀλλὰ συνδιελέγοντο μετὰ πολλῆς φαιδρότητος καὶ ἔτρωγον μὲ ἀξιόλογον ὄρεξιν.

Ἡ Ἀμερικανίς, ἥτις ἐκάθητο πλησίον μου, μοὶ ἀνεκοίνωσε τὰς περὶ τῆς χώρας ἐντυπώσεις της καὶ τὴν ἐκ τῶν λουτρῶν πεῖράν της, ἐπειδὴ τὸ τρίτον ἤδη εὑρίσκετο ἐν Λουές. Μοὶ ὡμολόγησεν ὅτι τὸ κοινὸν λουτρὸν τῇ ἐφαίνετο προτιμότερον, πάντοτε ὅμως ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐκλέξῃ τις τὴν συντροφίαν του· ἀλλ' ἀδυνατοῦσα νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν ὅρον τοῦτον εἶχεν ἀναγκασθῇ νὰ παραδεχθῇ τὸ κατὰ μόνας λουτρόν. Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι δι' ἄνθρωπον εἰρηνικὸν καὶ εὐγενῆ, ὁ χρόνος ὁ διερχόμενος ἐν τῇ μεγάλῃ δεξαμενῇ κατ' ἀνάγκην εἶνε ὀδυνηρός, ὅταν ἡ τύχη δώσῃ αὐτῷ συντρόφους δυςαρέστους, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει συχνότατα, ἐπειδὴ τὰ λουτρὰ τοῦ Λουὲς φοιτῶνται κυρίως ὑπὸ Ἑλβετῶν, Γάλλων καὶ Ἰταλῶν εὐτελεστέρων τὸ γένος καὶ τυχόντων ἀνατροφῆς μετρίας. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὑπάρχει διευθυντής τις καὶ ὑποδιευθυντής, ἔχοντες χρέος νὰ ἐπαγρυπνῶσιν ἵνα ἐπικρατῇ ἐν πᾶσιν ἡ προςήκουσα τάξις, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει νὰ συμβαίνωσιν ἄτοπα· οὕτω δὴ ἤκουσα λουομένους οἵτινες παρεπονοῦντο περὶ καταστάσεως πραγμάτων ἥτις ἐξέθετεν αὐτοὺς εἰς πλῆθος δυςαρέστων, οἷον παρατηρήσεων διφορουμένων ἢ οἰκειοτήτων ὀχλήρων, τούτων δὲ πάντων ἐν μέσῳ θορύβου συνεχοῦς. Πράγματι δὲ οἱ Τρίτωνες ἐκεῖνοι καὶ αἱ Ναϊάδες πολλάκις οὐδὲν ἄλλο κάμνουσιν ἢ νὰ παίζωσι καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦ λουτροῦ, νὰ ἐπιρρίπτωσι κατ' ἀλλήλων ὕδωρ καὶ νὰ διεγείρωσι τρικυμίας ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ ὠκεανῷ. Οἱ εὐχαριστούμενοι ὑπὸ τῶν ἀσκήσεων τούτων δικαιολογοῦσιν αὐτὰς λέγοντες ὅτι τὰ ὕδατα ἐνεργοῦσι καταδηλότερον, τιθέμενα εἰς κίνησιν, ἀλλὰ δύναταί τις νὰ ἀντείπῃ εἰς ταῦτα, ὅτι οὐδὲν κωλύει ἕνα ἕκαστον τῶν λουομένων νὰ κινῇ τὰς χεῖρας καὶ τὰς κνήμας του καὶ νὰ ἐπιχειρῇ παντοειδῆ σκιρτήματα ἐν τῷ τετραγώνῳ του.

Διαρκοῦντος τοῦ προγεύματος παρετήρησα λέξιν τινὰ ἥτις ἐπανελαμβάνετο πολλάκις ἐν τῇ συνδιαλέξει· ἦτο δὲ ἡ λέξις *ἐξάνθημα*. Κύριός τις ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ ἐξάνθημά του ἤρχισε νὰ πίπτῃ, ἄλλος τις ὅτι θἀπηλλάττετο αὐτοῦ τὴν ὑστεραίαν, κυρία τις δὲ Γαλλὶς ἀνήγγειλεν ὅτι εἶχεν ὡραῖον ἐξάνθημα. Τὸ ἐξάνθημα ἐπὶ τέλους οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἔκφυσίς τις ἥτις γεννᾶται ἢ πρέπει νὰ γεννηθῇ ἐν τῷ δέρματι τοῦ λουομένου ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς θεραπείας του. Ἡ ἐξάνθησις αὕτη παρουσιάζεται ὁτὲ μὲν ὡς ἐρυθρίασις ἥτις ἔχει τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν παρακμήν της, ὁτὲ δὲ ὑπὸ τὸ σχῆμα μικρῶν ἐρυθρῶν λεπίων, ἅτινα αὐτομάτως αὐξάνουσι καὶ μειοῦνται. Τὸ πρῶτον εἶνε καλὸν ἐξάνθημα, τὸ δὲ δεύτερον κακόν· τὸ ἐξάνθημα εἶνε φανερὰ ἀπόδειξις ὅτι τὰ νερὰ ἐνεργοῦσιν, ἐπιφέροντα τὴν ἐκ τοῦ αἵματος ἀποχώρησιν τῶν κακῶν στοιχείων ἅτινα περιέχει, καὶ διὰ τοῦτο τὸ φαινόμενον τοῦτο οἱ λουόμενοι ἀπεκδέχονται ἀνυπομόνως. Ἂν δὲ δὲν παρουσιασθῇ, ὑπάρχει σπουδαῖος λόγος ἵνα πιστεύσητε ὅτι τὰ ὕδατα οὐδεμίαν σᾶς προξενοῦσιν ὠφέλειαν καὶ δύνασθε νἀναχωρήσητε ἀμέσως. Ἂν δ' ἐξ ἐναντίας τὸ ἐξάνθημα παρουσιασθῇ καὶ ἀκολουθήσῃ τὸν τακτικόν του δρόμον, πρέπει νὰ παραιτηθῆτε πάσης ἰδέας ἀναχωρήσεως καὶ νὰ περιμείνητε νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν, ἔπειτα δὲ νὰ καταπέσῃ βαθμηδόν. Διαρκούσης δὲ τῆς ἐκφύσεως πρέπει νὰ προφυλάσσηταί τις, μὴ ἐκτιθέμενος εἰς τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα, εἰς τὸ ψῦχος, εἰς τὰς βιαίας ἀλλαγὰς τῆς θερμοκρασίας, ἐπειδὴ τὰ κακὰ στοιχεῖα τὰ ἐξελθόντα ἐκ τοῦ αἵματος δύνανται νὰ ἐπιστρέψωσι, τοῦθ'ὅπερ εἶνε ὀλέθριον, ἰδίως διὰ τὰς ἀδυνάτους κράσεις. Ἀλλ' οὐδὲν εἶνε ἀσταθέστερον τοῦ τρόπου καθ' ὃν παρουσιάζεται τὸ ἐξάνθημα. Ἐνίοτέ τις τῶν λουομένων, μὴ βλέπων αὐτὸ παρουσιαζόμενον ἐγκαίρως καὶ προοιωνιζόμενος ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ, ζητεῖ τὸν λογαριασμόν του καὶ ἑτοιμάζει τὴν ἀποσκευήν του πρὸς ἀναχώρησιν, ὅτε αἴφνης περίστασίς τις οἱαδήποτε, ἴσως αὐτὴ ἡ κίνησις ἣν προκαλεῖ ἡ προετοιμασία αὕτη, φέρει τὸ καθυστερῆσαν ἐξάνθημα καὶ ἐπιχέει ἐπὶ τὸ σῶμα τοῦ θεραπευομένου χροιὰν ἀστακοῦ βραστοῦ. Ἐντεῦθεν ἐπέρχεται μεταβολὴ σχεδίων, συνδεομένη μετὰ σχετικῆς ζημίας διὰ τὸ θυλάκιον καὶ δοκιμασίας διὰ τὴν καρτερίαν καὶ μετὰ τῆς εἰς ταῦτα ἐπακολουθούσης μελαγχολίας. Ἐξάνθημα παρουσιαζόμενον κατὰ τρόπον τοιοῦτον οὐδαμῶς εἶνε ὠφέλιμον. Βαρύτερον δὲ εἶνε ἀκόμη τὸ δειλὸν καὶ ἀβέβαιον ἐξάνθημα, ὅπερ ὁμοιάζει πρὸς σβεννυμένην θρυαλλίδα, ἐμφανίζεται ἀορίστως κατὰ τοὺς καρποὺς καὶ τὰς ἀρθρώσεις, χωρὶς νὰ ἐκδηλωθῇ καθαρά, ὡς πρέπει νὰ κάμῃ ἐξάνθησις τιμία. Ἐν τούτοις δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ περιορισθῇ τις εἰς τὰς ἀσθενεῖς ταύτας ἐκδηλώσεις, ὁ δὲ λουόμενος δύναται νὰ καταστῇ ἀνεξάρτητος αὐτῶν χωρὶς οὐδὲν νὰ πάθῃ. Τοῦθ' ὅπερ ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐπιθυμεῖ ὁ λουόμενος εἶνε εἰλικρινὲς ἐξάνθημα ὅπερ παρουσιάζεται, ἀναπτύσσεται καὶ ἐκλείπει ἐν διαστήματι χρόνου λογικῷ. Τοῦτο δικαιολογεῖ τὴν παρουσίαν του ἐν τοῖς λουτροῖς καὶ παρέχει αὐτῷ βεβαιότητα, πολλάκις, φεῦ, ἀπατηλήν, περὶ τῆς θεραπείας ἣν ἦλθε ζητῶν. Τοιοῦτό τι ἐξάνθημα εἶχε βεβαίως ἡ Γαλλὶς κυρία καὶ δύνασθε νὰ φαντασθῆτε τὴν χαρὰν αὐτῆς βλεπούσης τὸ κατὰ πρῶτον ἐπιφανὲν ἐρυθρὸν χρῶμα μεταβαλλόμενον εἰς βαθὺ κόκκινον καὶ τέλος ὠχριῶν ὡς ἠὼς ἐν τῷ ὁρίζοντι τοῦ βορρᾶ. Εἶνε δὲ ἄξιον σημειώσεως ὅτι ἡ ἐξάνθησις οὐδέποτε ἐπεκτείνεται ἐπὶ τοῦ προσώπου. Καὶ εἶνε τοῦτο εὐτυχία, ἐπειδὴ πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχοντες τὴν θλῖψιν νὰ κέκτηνται πρόσωπον ῥοδοκόκκινον ἔρχονται ζητοῦντες αὐτόθι συγκινητικὴν ὠχρότητα. Φαντάσθητε τὸ ἐξάνθημα ἐγκα-

θιδρυόμενον ἐπὶ αὐτῆς τῆς ἕδρας τῆς ἀδυναμίας, τῆς ῥινὸς, παραδείγματος χάριν, φαντάσθητε τὴν ἔκτακτον ταύτην συνένωσιν τῆς ἀσθενείας καὶ τῶν συνεπειῶν τοῦ θεραπευτικοῦ μέσου. Ὁποῖος ὄλεθρος, πρὸς θεοῦ! Δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολικὴ δοκιμασία διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ὑπομονήν;

Γ'

Τὴν ἐπαύριον τῆς εἰς Λουὲς ἀφίξεώς μου εὑρισκόμην ἔξυπνος πρὶν ἐξημερώσῃ. Ἐνεδύθην προχείρως καὶ μετέβην φορῶν οἰκοσανδάλια εἰς τὸ λουτρὸν Βέρρα, ὅπερ συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ξενοδοχείου τῆς Ἑνώσεως διὰ στοᾶς κεκαλυμμένης. Δὲν ἤμην δὲ ὁ πρῶτος ἐμφανιζόμενος. Τὰ ὕδατα τῆς μεγάλης δεξαμενῆς εἶχον ἤδη διαταραχθῆ ὑπὸ τῆς παρουσίας τοῦ Αὐστριακοῦ καὶ τοῦ Πολωνοῦ, οἵτινές μοι ηὐχήθησαν τὴν καλὴν ἡμέραν ἐν ᾧ διηρχόμην τὴν αἴθουσαν. Ὁ θόρυβος τῶν φωνῶν των, αἵτινες ἀντήχουν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, μὲ μετέφερε μίαν στιγμὴν εἰς τὸν κόσμον τῶν πνευμάτων. Φθάσας δὲ εἰς τὸ ἰδιαίτερόν μου *τετράγωνον*, ἐξεδύθην τὰ φορέματά μου καὶ περιβληθεὶς τὸ ὑποκάμισον τοῦ λουτροῦ κατέβην εἴς τινα δεξαμενὴν ἐξ ποδῶν τετραγωνικῶν, ξυλότευκτον, ἔνθα εὑρέθην ἐντὸς θερμοῦ ὕδατος μέχρι τῆς ζώνης, εἶτα δὲ εὑρὼν θρανίον περιτριγυρίζον τὰς τρεῖς πλευρὰς ἐκάθησα ἐπ' αὐτοῦ, βυθισθεὶς οὕτως ἐν τῷ ὕδατι μέχρι τοῦ πώγωνος. Τότε δ' ἔμεινα ἀκίνητος περιβλέπων ὀλόγυρά μου ὄχι χωρὶς νὰ μειδιῶ ὀλίγον διὰ τὴν πρωτοτυπίαν τῆς θέσεώς μου. Τὸ τετράγωνόν μου ἦτο τῇ ἀληθείᾳ τόπος λίαν θλιβερὸς μὲ τοὺς τοίχους του τοὺς ἀποστάζοντας ὑγρασίαν καὶ τὸν μόλις ὁρατὸν φεγγίτην του. Καθ' ὅσον δ' ἐπροχώρει καὶ ηὔξανε, διέκρινον διὰ μέσου ὁμίχλης ἐξ ἀτμῶν τὰς ἀκανονίστους δοκοὺς, αἵτινες ἀπετέλουν τὴν στέγην τῆς προσωρινῆς μου ταύτης κατοικίας. Καίτοι δὲ ἀγαπῶ τὴν μοναξίαν, ὁμολογῶ ὅτι ὑπῆρξε στιγμὴ καθ' ἣν ἡ ἰδέα ὅτι θὰ ἔμενον τρεῖς ὥρας ἐν τῇ φυλακῇ ἐκείνῃ δέν μοι ἐφάνη τὸ παράπαν εὐάρεστος, ἤρχισα δὲ σκεπτόμενος ἂν δὲν θὰ ἔκαμνον καλλίτερον νὰ τιμήσω διὰ τῆς συντροφίας μου τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους τῆς μεγάλης δεξαμενῆς. Ἀλλ' ὅμως ἀνέλαβον θάρρος, μετ' οὐ πολὺ δὲ μὲ κατέλαβεν αἴσθημα ἀφάτου εὐεξίας. Τὸ ὕδωρ, ὅπερ κατ' ἀρχάς μοι ἐφάνη θολὸν καὶ ἀπεγθὲς, τώρα, ὅτε εὑρισκόμην βεβυθισμένος ἐν αὐτῷ, μοὶ ἐνεποίει αἴσθησιν ἐντελῶς διάφορον. Εὕρισκον αὐτὸ εὐχάριστον εἰς τὴν ἁφὴν, μὲ ηὔφραινε δὲ ἥ τε γλυκεῖα αὐτοῦ μαλακότης καὶ ἡ θερμοκρασία του, οὖσα 35 βαθμῶν· τέλος ἐν ἑνὶ λόγῳ ἠρεσκόμην ἐν αὐτῷ. Αἱ θυμήρεις ἰδέαι συνέρρεον εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου, ἔβλεπον πάντα ῥόδινα. Ἐν συντομίᾳ, ἔπεσα εἰς γοητευτικήν τινα ἔκστασιν. Τὰ ὕδατα ταῦτα ἔχουσι προδήλως ἱλαρυντικήν τινα ἰδιότητα. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι τις μυθιστοριογράφος, περιπλέξας ἀδιεξόδως τὴν μῖτον τοῦ ἔργου του καὶ ἀπορῶν πῶς νὰ ἐξέλθῃ τοιούτου λαβυρίνθου, θὰ εὕρισκεν ἐν τοῖς ὕδασι τούτοις θαυμαστόν τινα συνδυασμόν· ποιητής τις θὰ ἤντλει ἐκεῖθεν ἐμπνεύσεις καὶ θὰνεζωογόνει ἐν αὐτοῖς τὸ πνεῦμά του. Ναὶ, πιστεύω ἀληθῶς ὅτι ἓν τετράγωνον τοῦ Λουὲς εἶνε οἱονεί τι φυτοκομεῖον ὑελοσκεπὲς, ἔνθα τὸ ἀδυνατώτατον πνευματικὸν φυτὸν δύναται νὰ προκόψῃ καὶ νὰνθήσῃ. Περὶ ἐμοῦ δ' ὅμως τοῦτο εἶνε βέβαιον, ὅτι αἱ σκέψεις μου εἶχον μετεωρισθῆ μεγάλως, ἀλλὰ χωρὶς καὶ νὰ δύναμαι σήμερον νὰ ἐνθυμηθῶ τὸ τί ἐσκεπτόμην, ὅτε ᾐσθάνθην ἐμαυτὸν καταλαμβανόμενον ὑπὸ ἰσχυροῦ νυσταγμοῦ. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐκλείσθησαν, ἡ κεφαλή μου ἔκλινε καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰποκοιμηθῶ. Ἀλλ' εὐτυχῶς εἶχον προειδοποιηθῆ νὰ μὴ ὑποκύψω εἰς τοῦτον τὸν πειρασμόν. Ἐπάλαισα λοιπὸν ὅση μοι δύναμις καὶ κατώρθωσα μετὰ πολλοῦ κόπου νὰ μείνω ἔξυπνος. Ἡ τάσις αὕτη πρὸς τὸν ὕπνον, ἣν τινες δὲν δύνανται νὰ διαφύγωσιν, εἶνε λόγος σπουδαῖος πρὸς προτίμησιν τοῦ ἐν κοινῷ λουτροῦ, διότι ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον τοῦ κατὰ μόνας λουομένου, ὅστις δὲν θὰ ἠδύνατο νὰντισταθῇ εἰς τὸν νυσταγμόν. Τὸ συναίσθημα τὸ κατόπιν ἐπελθὸν ὑπῆρξε τὸ τῆς πείνης. Ἐγὼ δὲ ὁ ἀπὸ πολλῶν ἤδη μηνῶν εὑρισκόμενος εἰς ψυχρότητα μετὰ τῆς τροφῆς μου ᾐσθάνθην βαθμηδὸν ἀναγεννωμένην τὴν ὄρεξίν μου. Ὦ σεῖς οἱ πάσχοντες ὑπὸ δυσπεψίας καὶ ἀνορεξίας, μεταβῆτε εἰς Λουὲς καὶ βυθισθῆτε ἐντὸς τῶν ὑδάτων ἅτινα ῥέουσιν ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου.

Ἐχαιρέτισα ἄσμενος τὴν ἐμφάνισιν τῆς χαριέσσης καὶ δροσερᾶς κόρης ἥτις μοι ἔφερε τὸ ἄριστόν μου, συνιστάμενον ἐκ καφὲ μετὰ γάλακτος καὶ ἐκ φρυγανιᾶς.

— Ἀνεπαύθη καλὰ ὁ κύριος; μὲ ἠρώτησεν.

Ἡ ἀπάντησίς μου ὑπῆρξε καταφατικὴ καὶ ἐφάνη εὐχαριστοῦσα αὐτήν. Ἐξηκολούθησε δὲ ἀποτείνουσά μοι τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν καὶ λαμβάνουσα τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν καθ' ἑκάστην πρωίαν ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ἑβδομάδας. Τότε δὲ ἀφῆκεν ἐπὶ τῶν ὑδάτων σανίδα ὠοειδῆ, εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένην, ἐφ' ἧς κατέθηκε τὸ πινάκιον τὸ περιέχον πάντα τὰ πρὸς τὸ πρόγευμα χρειώδη καὶ ὤθησε πρός με τὸ σκάφος μετὰ τοῦ φορτώματός του. Αἱ χεῖρες μου ἐξῆλθον τοῦ ὕδατος ἵνα ἐκπληρώσωσι τὸ χρέος των ἐν τῇ εὐχαρίστῳ ἐργασίᾳ εἰς ἣν ἐπεδόθην. Οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ οὐδέποτε ἐνοστιμεύθησαν τὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσίαν των ὅσον ἐγὼ ἐνοστιμεύθην τὸ ἁπλοῦν ἐκεῖνο ἄριστον.

Τὸ ὡρολόγιον τοῦ χωρίου, σημαῖνον ἐννέα ὥρας, ἐδήλωσεν ὅτι ἡ πρώτη μου δοκιμασία εἶχε τελειώσει· κατὰ δὲ τὸν τελευταῖον κτύπον ἀκριβῶς εἰς ὑπηρέτης τῶν λουτρῶν εἰσῆλθεν ἵνα με εἰδοποιήσῃ. Ἔφθασε δὲ φέρων ὀθόνας θερμὰς δι' ὧν περιεκάλυψε τὸ ἀποστάζον μου σῶμα καὶ με ἔτριψε μετὰ ζωηρότητος ἥτις μᾶς ἔκαμεν ἀμφοτέρους νὰ πνευστιῶμεν. Περατωθείσης δὲ τῆς ἐργασίας ταύτης, ἐπέστρεψα ἐν πάσῃ σπουδῇ εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Εὗρον τὴν δροσερὰν καὶ εὔχρωμον κόρην ἐξερχομένην ἐξ αὐτοῦ, φέρουσαν ἐν χερσὶ πύραυνον δι' οὗ εἶχε θερμάνει τὴν κλίνην μου. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τότε ἐχώθην ὑπὸ τὸ στρῶμα καὶ ἔμεινα ἐκεῖ ἡμίσειαν ὥραν συμφώνως πρὸς τὴν διαταγὴν τοῦ ἰατροῦ· εἶνε δὲ τοῦτο αὐστηρῶς διωρισμένον μετὰ πᾶν λουτρόν. Ἠσθάνθην δὲ τότε τὸ εὐαρεστότατον αἴσθημα τῆς ὅλης πρωίας.

Ἐν ᾧ ἀνεπαυόμην ἐντελῶς ἔξυπνος ἐν τῇ κλίνῃ μου, πρασιά τις θερμότης, ἥτις κατέστη βαθμηδὸν ἐντονωτέρα, ἐπεχύθη ἐφ' ὅλων μου τῶν μελῶν. Μετετράπη δὲ αὕτη κατόπιν εἰς θαλπωρὴν ζωοποιὸν καὶ οἱονεὶ εἰς αἷμα νέον ῥέον διὰ τῶν φλεβῶν μου. Τέλος ἐπῆλθε μυρμηκίασις σχεδὸν ἐπ' ἴσης σφοδρὰ ὡς ἡ προερχομένη ἐκ δυνατοῦ σιναπισμοῦ. Ὅτε δὲ καὶ αὕτη ἐτελείωσεν, ἠγέρθην καὶ ἐνεδύθην. Μοὶ ἔμεινεν ἀκόμη ἀρκετὸς χρόνος ἵνα κάμω βραχὺν περίπατον πρὸ τοῦ προγεύματος. Τὸ ὡραῖον φέγγος τοῦ ἡλίου καὶ ἡ δροσερότης τῆς ἀτμοσφαίρας θὰ ἤθελον ἑλκύσει ἔξω καὶ αὐτοὺς τοὺς ὀκνηροτάτους.

Δ'

Μετέβην κατὰ πρῶτον εἰς τὴν πλατεῖαν. Εἶνε ἡ *ἀγορὰ* τῆς Λουές. Ἐκεῖ τὰ πάντα ἄρχονται, τελειόνουσι καὶ συγκεντροῦνται. Τὸ κυριώτατον δ' αὐτῆς κόσμημα ἀποτελεῖ τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ *Λευκοῦ Οἴκου*. Πλῆθος μικρῶν κινητῶν ἐργαστηρίων ἐπικάθηνται δίκην φωλεῶν πτηνῶν εἰς τὰς γωνίας καὶ τοὺς ἀγκῶνας τοῦ ἀκανονίστου τούτου κτιρίου, συνωθοῦνται περὶ τὴν βάσιν του, εὑρίσκουσι σκέπην ὑπὸ τὴν σκιάν του. Ἐκεῖ ὁ φαρμακέμπορος, ὁ καπνοπώλης, ὁ ἀποδέκτης τοῦ ταχυδρομείου ἐκτελοῦσι τὸ ἔργον των. Ἐκεῖ εὑρίσκεται ὁμοίως τὸ παράπηγμα τοῦ πωλητοῦ τῶν ἀλπείων περιέργων ὅστις δίδει κατ' ἀρέσκειαν εἰς ἕκαστον πρᾶγμα τὴν ὀνομασίαν τῆς δεῖνα ἢ τῆς τάδε κορυφῆς, τοῦθ' ὅπερ παρέχει εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὸ δικαίωμα τῆς καυχήσεως διὰ τόσας ἀναβάσεις ὅσας δύναται νὰ φαντασθῇ ὅτι ἐπεχείρησε. Πλησίον ἐκεῖ εἶνε ἡ γηραιὰ μεταπρᾶτις ἡ πωλοῦσα ὑποκάμισα λουτροῦ· δύναταί τις νὰ την ἴδῃ καθ' οἱανδήποτε ὥραν τῆς ἡμέρας μασσῶσαν καὶ ὑπνώττουσαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐστοιβαγμένων ἐκείνων φορεμάτων. Πρὸ τοῦ ξενοδοχείου ὑψοῦται καχεκτικὴ συκομορέα, περιστοιχιζομένη ὑπὸ ξυλίνου ἑδωλίου, βεβαμμένου πρασίνου. Ἐκεῖ συναθροίζονται οἱ ἄνευ ἐργασίας ὁδηγοί, οἱ ὑπηρέται τῶν λουτρῶν, ὅσοι ἔχουσιν ὀλίγα λεπτὰ εἰς τὴν διάθεσίν των, οἱ ἀργοὶ καὶ οἱ ἀνεμόμυλοι τῶν λόγων. Ἂν τὸ δένδρον τοῦτο εἶχεν ὦτα καὶ γλῶσσαν, θὰ ἠδύνατο πολλὰ νὰ διηγηθῇ, διότι ὅλα τὰ σκάνδαλα τοῦ τόπου ἐκτίθενται ἐκεῖ, ὑπὸ τοὺς κλάδους του. Οὐ μακρὰν ἐκεῖθεν εἶνε ἡ πηγὴ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου. Στήλη λιθίνη, ἐφ' ἧς ὑπάρχει χάλκινον ἄγαλμα τοῦ ἁγίου, ἐστήθη ἐπὶ τῆς θέσεως ἔνθα ἡ πηγὴ ἐκρέει μετ' ἀφθονίας οὐδέποτε ἐλαττουμένης. Ἐν ποτηρίῳ τὸ ὕδωρ ἔχει τὴν καθαρότητα κρυστάλλου, ἐν ᾧ θεωρούμενον ἐν ὄγκῳ φαίνεται ἔχον χρῶμα πρασινωπόν. Εἶνε δὲ θερμὸν καὶ πινόμενον εἶνε ἄνοστον, ἀφίνον εἰς τὸ στόμα γεῦσιν σιδήρου.

Μικρά τις ὁδὸς λίαν ἀνάντης μὲ ὡδήγησεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἧς ἡ στέγη, κεκαλυμμένη διὰ λευκοσιδήρου, ἔλαμπεν εἰς τὸν ἥλιον. Ἡ θύρα δὲν ἦτο κεκλεισμένη, ὠθήσας δὲ τὸ κλεῖθρον εἰσῆλθον. Τὰ πάντα ἦσαν ἥσυχα ἐν αὐτῇ, ἡ δὲ σιγὴ διεκόπτετο ὑπὸ μόνης τῆς ὀξείας καὶ θρηνώδους φωνῆς χελιδόνος τινός, ἥτις, αἰχμάλωτος μείνασα ἐν τῷ ἱερῷ κτιρίῳ, περιίπτατο πανταχόσε, ζητοῦσα διέξοδον. Πρὸ δὲ τῆς ἁγίας τραπέζης μοναχή τις προσηύχετο. Ἀκτὶς ἡλίου, εἰσδύουσα διά τινος θυρίδος, περιέγραφε περὶ αὐτὴν στέφανον φωτός. Μετέβην εἰς τὸ κοιμητήριον, ἔνθα τὸ πρῶτον οὐδὲν εἶδον ἄξιον λόγου· μόνον δὲ εἰς τάφος ὅστις ἐφαίνετο ἀπωκισμένος μακρὰν τῶν ἄλλων προσείλκυσε τὴν προσοχήν μου. Ἦτο δὲ περιτετοιχισμένος διὰ κιγκλίδων τεχνηέντως κατειργασμένων· σταυρὸς ὡραῖος ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ἐπέστεφε τὸν ἐπιτάφιον λίθον, ἀλλ' οὔτε ὁ τάφος οὔτε ὁ σταυρὸς ἔφερόν τινα ἐπιγραφήν. Ἐπιστρέψας δ' εἰς τὸ οἴκημά μου, ἠρώτησα τὸν ξενοδόχον περὶ τοῦ μνημείου τούτου καὶ ἔμαθον ὅτι ἐκάλυπτε τὴν κόνιν νεαροῦ τινος Ῥώσσου ὅστις εἶχεν αὐτοκτονήσει πρό τινων ἐτῶν. —Ἠθέλησα νὰ μάθω τὴν αἰτίαν τοῦ τραγικοῦ τούτου θανάτου. —Ἦτο ἄνθρωπος φιλήδονος, ἀπεκρίθη ὁ ξενοδόχος, ἄνθρωπος κουρασμένος ἀπὸ τὴν ζωήν, προσέθηκε σηκόνων τοὺς ὤμους, ὡσεὶ θέλων νὰ δείξῃ ὅτι ὑπῆρχον ἄνθρωποι ἔχοντες τοιαύτην κατασκευὴν καὶ ὅτι θὰ ὑπάρχωσι μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. Ἐπέμεινα ἵνα μάθω παρ' αὐτοῦ λεπτομερείας· ἡ δὲ ἀπάντησις αὐτοῦ ὑπῆρξε τρομερὰ ἐν τῷ λακωνισμῷ της. «Ἦλθεν ἐνταῦθα ἵνα ὑποβληθῇ εἰς θεραπείαν, ἀλλ' ἐβαρύνθη. Τέλος μετέβη εἰς Σάξον, κατάστημα παιγνίου ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ῥοδανοῦ, ὅπου ἔχασε χρήματα. Ἐπέστρεψε τὴν ἑσπέραν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἔπιε καμπανίτην καὶ ἔπειτα ἐτίναξε τὰ μυαλά του».

Ἡ θλιβερὰ αὕτη ἱστορία μοὶ ἀνέμνησε χωρίον τι τῆς *Κολάσεως* τοῦ Δάντου, ἀναφερόμενον εἰς τοὺς αὐτοκτονοῦντας·

Quando si parte l' anima feroce
dal corpo ond'ella stessa s'è disvelta...

Ἀλλὰ τὴν παραπομπὴν ταύτην δὲν ἐξεκένωσα κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ πτωχοῦ Ἑλβετοῦ, ὑποθέτων ὅτι ὀλίγον θά τον ἐνδιέφερε, καὶ εἰςῆλθον εἰς τὸ ἑστιατόριον, ὅπου εὗρον ἤδη πάντας παρακαθημένους.

Ε'

Τὸ διάλειμμα μεταξὺ τοῦ προγεύματος καὶ τοῦ μετὰ μεσημβρίαν λουτροῦ οἱ θεραπευόμενοι διέρχονται συνήθως ἐν ὑπαίθρῳ. Διὰ τοὺς μὴ φοβουμένους ὀλίγην κόπωσιν ὑπάρχουσι χαριέστατοι περίπατοι ἐν τοῖς περιχώροις τοῦ Λουές. Εἶνε βέβαιον ὅτι τὰ ὕδατα, καίπερ κατ' ἀρχὰς ἐμποιοῦντα ἱλαρυντικὰς διαθέσεις, μεθ' ὡρισμένον χρόνον προξενοῦσιν αἴσθησίν τινα μαρασμοῦ. Πολλοὶ τῶν συνθεραπευομένων παρεπονοῦντο περὶ τούτου, καίπερ ὄντες πεπεισμένοι ὅτι ἤθελον ἀνακτήσει βραδύτερον τὰς δυνάμεις των. Διὸ οἱ πλεῖστοι περιωρίζοντο ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀσκήσεως νὰ κάμνωσί τινας γύρους ἐν τῷ Περιπάτῳ ἢ νὰ ἡλιάζωνται ἐπί τινος ἑδωλίου. Ἐγὼ δὲ, ὡς ἀγαπῶν πολὺ τὸν δρόμον καὶ ὡς οὔπω αἰσθανθεὶς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐξασθένισιν τῶν δυνάμεων, ἐκίνησα ἓν ἀπόγευμα ἵνα ἐπισκεφθῶ τὰς Κλίμακας αἵτινες δικαίως θεωροῦνται ὡς ἓν τῶν ἀξιοθεάτων ἐν τοῖς περιχώροις.

Ὁ δρόμος μου ἦτο νἀκολουθήσω τὸν Περίπατον, ὡραίαν δενδροστοιχίαν ἔχουσαν μῆκος ἑνὸς τετάρτου τοῦ μιλλίου, ὅςτις ἀρχίζει ἀπὸ τῆς πλατείας καὶ τελειόνει ἔν τινι σημείῳ, ἔνθα πολλὰ ἀγροτικὰ ἐδώλια, τοποθετημένα ὑπὸ τὰ δένδρα, καλοῦσι τὸν ὁδοιπόρον νἀναπαυθῇ θαυμάζων τὴν πρὸ αὐτοῦ ἀνοιγομένην θέαν. Τὴν φυτείαν τοῦ περιπάτου τούτου ἀποτελοῦσι πεῦκαι, συκομορέαι καὶ μελίαι. Ἑκατέρωθεν δὲ ἐκτείνονται λειμῶνες θαλερώτατοι, ποτιζόμενοι ὑπὸ διωρύγων ἐν αἷς ῥέει ὕδωρ διαυγές. Ἐν ᾧ διεπορευόμην τὸν Περίπατον, οἱ κάτοικοι τῆς κοιλάδος ἠσχολοῦντο περὶ τὴν χορτοκοπίαν, τὸν δ' ἀέρα ἀρωμάτιζε γλυκεῖα εὐωδία χόρτου. Ὁ κρότος τῶν κωδωνίσκων τῶν κρεμαμένων ἐκ τοῦ λαιμοῦ τῶν δαμάλεων ἀνεμιγνύετο εἰς τὰς κραυγὰς τῶν ποιμένων, οἵτινες συνδιελέγοντο μακρόθεν πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς ὑψηλότερον κειμέναις βοσκαῖς. Ἀπώτερον διέβην δάσος πευκῶν καὶ ἐλατῶν. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου μόλις που διήλαυνον ὑπὸ τὰς σκιὰς αὐτῶν, ἔτι ὑγρὰς ἐξ ὄμβρου καταρραγέντος νύκτωρ. Κάτωθεν δὲ τῶν δένδρων ἐξετείνετο τάπης συγκείμενος ἐκ βρύου, ἐξ ἀγρίων χαμαικομάρων καὶ μυρτίλων, ἐπεστρωμένος δὲ ὑπὸ κώνων καθύγρων ἐκ τῆς βροχῆς. Τῇδε κἀκεῖσε ὁ ὀφθαλμὸς εἰςέδυεν εἴς τι κρησφύγετον ὑλομανοῦν, ἔνθα ἡ πτέρις ἀναμιγνυμένη μὲ τἀναρριχώμενα φυτά, οἱ βράχοι καὶ τὰ βρυοσκεπῆ στελέχη ἀπετέλουν τὰς σκηνικὰς διακοσμήσεις θεάτρου καταλλήλως διεσκευασμένου πρὸς χορὸν Ἀμαδρυάδων. Ἀκολουθῶν δὲ τὸν δρόμον μου διεπέρασα ῥύακα, χειμαρρον μὲν ὁρμητικὸν ὅταν αἱ χιόνες ἀναλύωνται ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἐν δὲ ταύτῃ τῇ ὥρᾳ τοῦ ἔτους ἁπλοῦν ῥυάκιον ὑποσκιρτῶν μετὰ παραπονετικοῦ ψιθύρου διὰ μέσου τῶν κροκαλῶν. Εἰς ἀπόστασιν δέ τινων βημάτων κυκεὼν χαλίκων καὶ ἐρειπίων ἐδείκνυε τὸν χῶρον ἔνθα εἶχε κατακρημνισθῆ χιονοστιβάς. Ἐσταμάτησα ἀκουσίως ἵν' ἀναπαραστήσω τὸν δρόμον τῆς τρομερᾶς ταύτης μάστιγος καὶ ἀναμνησθῶ τὴν γενομένην μοι διαβεβαίωσιν ὅτι ὁ φόβος τοιούτων καταστροφῶν ἐπίκειται μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ χειμῶνος.

Ἐπλησίαζον εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐκδρομῆς μου. Κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο ἡ ἀτραπὸς ἀναβαίνει δι' ἐπανειλημμένων τοξοειδῶν περιστροφῶν μέχρι τῶν προποδῶν κρημνοῦ, ἔχοντος ὕψος ὀγδοήκοντα περίπου ποδῶν. Ἡ δὲ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ γιγαντιαίου τούτου τοίχου ἀνάβασις δύναται νὰ γείνῃ ἐπὶ δέκα κλιμάκων τεχνικῶς προσηρμοσμένων εἰς τὸν βράχον διὰ πασσάλων, οὓς βαστάζουσι στερεὰ ἄγκιστρα. Αὐταὶ ἦσαν αἱ διάσημοι Κλίμακες περὶ ὧν εἶχον ἀκούσει νὰ γίνηται λόγος. Ἀνῆλθον εὐχερῶς τὰς τρεῖς πρώτας, αἵτινές με ἤγαγον εἰς ἄντρον πηλῶδες καὶ νοσηρόν, γνωστὸν ἐν τῷ τόπῳ ὑπὸ τὸ ποιητικὸν ὄνομα *Ἄντρον τῶν ἐρωτολήπτων*. Ἔσπευσα νὰ ἐξέλθω ἐκεῖθεν ἵνα ἀναβῶ τὴν συνέχειαν τῆς ἀναρριχητικῆς μηχανῆς, ἥτις ὑψοῦτο κάθετος ἄνωθέν μου. Ἡ κλῖμαξ ἦτο ἄρα στερεά; Ἐνεστερνίσθην μὲν ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ πρὶν ἢ ὑψώσω τὸν πόδα, ἠθέλησα νὰ στρέψω τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ὀπίσω. Θὰ ἦτο δὲ καλλίτερον νὰ μή το εἶχα κάμει, διότι τὸ βλέμμα ἐκεῖνο μοὶ ἐνέπνευσε φρικίασιν. Ὑπὸ τοὺς πόδας μου ἔχαινε βάραθρον ὅπερ μοι ἐφάνη ἀκαταμέτρητον. Τὰ δένδρα μοὶ ἐφαίνοντο ὡς συμπλέγματα πυκνῆς χλόης, ὁ Δάλας ἐφαίνετο ἤδη μόλις ὡς νῆμα ἀργυροῦν, οὗ αἱ μαιάνδρειοι ταινίαι μόλις διεκρίνοντο ἐν τῇ κοιλάδι. Ἡ θέσις ἐκείνη θὰ ἦτο κινδυνώδης δι' ἄνθρωπον ὑποκείμενον εἰς ἰλιγγιάσεις. Ἀνέβην, σταματῶν καθ' ἑκάστην βαθμῖδα, ἀνυψῶν τοὺς πόδας βραδέως καὶ καταβιβάζων αὐτοὺς μετὰ προσοχῆς. Ἀφ' οὗ δὲ συνεπλήρωσα τὴν νέαν ταύτην ἀνάβασιν, ἐχρειάσθη νὰ βαδίσω τετραποδητὶ ἐπὶ τραχέων τινῶν βράχων ἐξεχόντων. Κατόπιν δ' ἐπηκολούθει ἄλλη κλῖμαξ, τρέμουσα ὑπὸ τοὺς πόδας μου. Ἵνα δὲ φθάσω τὴν ἑπομένην, ἐχρειάσθη νὰ διαβῶ κατὰ μῆκος ἐπὶ πασσάλου τεθειμένου ἐκεῖ ἀντὶ φραγμοῦ, ἀλλὰ λίαν κακῶς προσηρμοσμένου, ἐπειδὴ ὑπεχώρησε προδοτικῶς ὅτε ἐστηρίχθην ἐπ' αὐτοῦ. Νέα ἀφορμὴ φρικιάσεως ἐντεῦθεν. Ἀλλ' ἡ ἀκόλουθος ἀνάβασις ἦτο ἡ πασῶν κινδυνωδεστάτη. Ἐπρόκειτο νὰ κάμω τὸν γῦρον δυσπροσίτου ἄκρας, περιθεομένης κατὰ τὸ χεῖλος ὑπὸ ἀτραποῦ στενοτάτης. Τότε πλέον ἐσκέφθην νὰ ἐπιστρέψω, ἀλλὰ νὰ προχωρήσω τόσον πλησίον τοῦ τέρματος καὶ νὰ μὴ φθάσω εἰς αὐτὸ μοὶ ἐφαίνετο ἐπονείδιστον. Ἐξηκολούθησα λοιπόν· ἀναρριχώμενος δὲ καὶ βοηθούμενος διά τε τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, ἔφθασα τέλος εἰς τὴν κορυφήν.

Τώρα δ' ἐπρόκειτο πλέον νὰ κατέλθω καὶ πάλιν. Ἠδυνάμην νὰ καταβῶ εἰς τὰ λουτρὰ κάμνων μεγάλον γῦρον διὰ τῶν χωρίων Ἄλβινεν καὶ Ἴνδεν, ἀλλ', ὑπερνικήσας τὸ ἤμισυ τῆς δυσκολίας, ἀπεφάσισα ἡρωϊκῶς νὰ την ὑπερνικήσω ὁλόκληρον. Κατέβην λοιπὸν μὲ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὰς κλίμακας καὶ στρέφων τὰ νῶτα εἰς τὸ κενὸν ὅπερ οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπεποιοῦντο νὰ ἴδωσι. Δὲν ἐβάδιζον ταχέως, ὡς δύνασθε νὰ φαντασθῆτε, καὶ ἔλαβον ὅλα τὰ μέτρα ὅσα ὑπαγορεύει ἡ φρόνησις. Ὅτε δ' εὑρέθην καλῶς ἔχων εἰς τὸ σημεῖον ὅθεν ἀνεχώρησα, ἀνέπνευσα, ἡ δὲ ψυχή μου δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένη ἐλαφρᾶς τινος δόσεως ἀλαζονείας ἐπὶ τῷ κατορθώματι ὅπερ εἶχον διαπράξει.

Ταὐτοχρόνως ἤκουσα ἐπάνωθέν μου θόρυβον φωνῶν χαρμοσύνων. Δύο μικροὶ χωρικοί, ἓν παιδίον καὶ μία κόρη, κατέβαινον τὰς κλίμακας μετὰ τῆς εὐστροφίας σκιούρων, πηδῶντες τὰς βαθμῖδας ἀνὰ τρεῖς καὶ κρατούμενοι διὰ μόνης τῆς ἑτέρας τῶν χειρῶν. Δὲν ἐσταμάτησαν οὐδ' εἰς αὐτὰ τὰ δυσκολώτερα μέρη, καὶ διέβησαν πανταχοῦ ὡς ἂν ὥδευον ἐπὶ κλίμακος ταπητοστρώτου. Καὶ ὅμως ἕκαστον τῶν παιδίων τούτων ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων κόφινον πλήρη καὶ εἰς τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν μέγα ἀλεξήλιον ἐκ κυανοῦ βαμβακεροῦ ὑφάσματος. Τὰ χονδρά των σιδηρόηλα πέδιλα θὰ ἤθελον ἀρκέσει, ὡς ἐγὼ ἐνόμιζον, νὰ ἐπιφέρωσι τὸν κατακρημνισμόν των. Διὰ τελευταίου δέ τινος πηδήματος ἐπάτησαν τὴν γῆν ὀλίγα τινὰ βήματα ἀπὸ τοῦ μέρους ἔνθα ἐκαθήμην. Πάραυτα δὲ, ἀναλαμβάνοντες γυμναστικῷ βήματι τὸν δρόμον των, ἐχάθησαν κάτωθεν τῶν δένδρων.

Ἡ θέα αὕτη ἐταπείνωσε κατά τι τὸν ἐγωϊσμόν μου, ὅςτις κατὰ τὸ δεῖπνον ὑπέστη ἔτι τραχυτέραν δοκιμασίαν. Ὅτε διηγήθην τὸ κατόρθωμά μου, ἡ Γαλλὶς κυρία, ἐκείνη μὲ τὸ ὡραῖον *ἐξάνθημα*, μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ἦτο τὸ εὐκολώτατον πρᾶγμα τοῦ κόσμου καὶ ὅτι κατὰ τὴν πρώτην της ἐν τῷ τόπῳ διαμονὴν πρὸ τριῶν ἐτῶν εἶχε τὴν συνήθειαν νἀναβαίνῃ τὰς κλίμακας καθ' ἑκάστην πρωίαν ἵνα ἀποκτήσῃ ὄρεξιν διὰ τὸ πρόγευμα.

Συγκεντρώσατε λοιπὸν τὸ θάρρος σας ὅλον καὶ ἐκτελέσατε ἄθλον ὃν θεωρεῖτε Ἡράκλειον, ἐπὶ κινδύνῳ νὰ θραύσητε εἰκοσάκις τὸν λαιμόν σας, διὰ νὰ ἴδητε τὸν ἑαυτόν σας νικώμενον καὶ ὑπερακοντιζόμενον ὑπὸ δύο παιδίων καὶ μιᾶς γυναικός!

Οὕτω πολλάκις ἡ δόξα διαλύεται ὡς καπνός.

[Temple-Bar] **Α.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΑΝΔΡΑΣΣΗΣ.

[Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ]

Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ **1849**, μίαν ἡμέραν παρέστη εἰς τὸν Οὔγγρον στρατηλάτην Γέργεην συνταγματάρχης τῆς ἐθνοφρουρᾶς φέρων στολὴν καινουργῆ, κατάχρυσον, ταινιοστόλιστον, κομψοτάτην. Ἦτον ὁ κόμης Ἰούλιος Ἀνδράσσης. Ὁ μόλις εἰκοσιτετραετὴς νεανίας ἀπήλαυεν ἤδη τῆς φήμης, ἥτις πολλάκις εἶνε ἐν τῇ πολιτικῇ προάγγελος τῆς ἀληθοῦς δόξης. Εἶχεν ἐκλεχθῆ ἀντιπρόσωπος ἐν τῇ Συνελεύσει καὶ ἦτον εἷς τῶν θερμουργοτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ἀνεξαρτησίας. Ὁ Γέργεης ἐπετήδευεν ἄκραν αὐστηρότητα ἤθους. Περὶ αὐτοῦ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὡς περὶ τοῦ Διογένους ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια διεφαίνετο διὰ τῶν ὀπῶν τοῦ μανδύου του. Ἡ στολή του κατ' οὐδὲν διέφερε τῆς τοῦ ἁπλουστάτου στρατιώτου. Ἐκ περισσοῦ τὸν Γέργεην διέθετεν ἀθύμως ἡ πεποίθησις ὅτι στρατιωτικῶς ὁ ἀγὼν τῆς Οὐγγαρίας ἦτον ἀπεγνωσμένος. Φυσικὸν ἦτο λοιπὸν ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ κίνημά τι ἀηδίας ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ νεαροῦ καὶ κομψοῦ συνταγματάρχου, ὅστις προσήρχετο ὅπως ἀναγγείλῃ ὅτι ἀπεστέλλετο εἰς Κωνσταντινούπολιν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς οὐγγρικῆς ἐπαναστάσεως παρὰ τῇ Πύλῃ. Ὁ Γέργεης ἀπήντησε πικρῶς ὅτι ἡ τύχη τῆς Οὐγγαρίας ἔμελλε ν' ἀποφασισθῇ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, οὐχὶ ἐν ταῖς ξέναις αὐλαῖς. Ὁ νεαρὸς συνταγματάρχης ἐφαίνετο πεπεισμένος περὶ τούτου, διότι οὐδὲν ἀπήντησεν. Οὐχ ἧττον τὴν ἐπαύριον ἀνεχώρησεν. Ὡς εἶχεν ἀναγορευθῆ αὐτοσχέδιος βουλευτὴς καὶ στρατιωτικός, μία διαταγὴ τοῦ Κοσσοὺθ ἀνηγόρευσεν αὐτὸν αὐτοσχεδίως καὶ διπλωμάτην. Οὐδεὶς ἠδύνατο τότε νὰ φαντασθῇ ὅτι ὁ περιπλανώμενος πράκτωρ τῆς ἐπαναστάσεως ἔμελλέ ποτε νὰ χειροτονηθῇ ἱππότης τοῦ Χρυσοῦ Δέρατος καὶ πρωθυπουργὸς τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις κατεδίκασεν αὐτὸν τότε εἰς ἀπαγχονισμὸν ἐν ὁμοιώματι.

Ὁ πατὴρ τοῦ Ἰουλίου κόμης Κάρολος Ἀδράσσης ἦτον Οὔγγρος μεγιστᾶν καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐπηγγέλλετο, ἢ τὸν εὐπατρίδην καὶ τὸν ἔξυπνον ἄνθρωπον. Ἐμίσει τὰς σκευωρίας καὶ τὰς διαμάχας τῆς πολιτικῆς. Ἔμβλημά του ἦτον τὸ λόγιον Sors bona, nihil aliud. Ἀπέκτησε τρεῖς υἱοὺς καὶ μόνον του μέλημα ὑπῆρξε ν' ἀναθρέψῃ αὐτοὺς ὡς τελείους εὐπατρίδας. Ὁ δευτερότοκος, ὁ Ἰούλιος, ἐπωφελήθη ἐξαιρέτως τῆς πατρικῆς ἀγωγῆς. Μεῖραξ ἔτι ἐδάμαζε τοὺς θυμοειδεστάτους ἵππους καὶ ἐν τοῖς ἱπποδρομίοις ἐκίνει τὸν θαυμαστὸν πάντων ἐν χώρᾳ, ἔνθα οἱ ἄνθρωποι γεννῶνται ἀτρόμητοι ἱππεῖς. Τὰς ξένας γλώσσας ὡμίλει πάσας μετὰ τῆς αὐτῆς εὐχερείας, ἐκμαθὼν αὐτὰς οὐχὶ ἐν τοῖς βιβλίοις, ἀλλ' ἐν τῇ συναναστροφῇ μετὰ θαλαμηπόλων καὶ παιδαγωγῶν. Ἡ πολυγλωσσία αὕτη ἤρκεσε,

φαίνεται, ὅπως ἀναδείξῃ αὐτὸν ὕπατον τῶν ἐν Αὐστρίᾳ πολιτικῶν ἀνδρῶν, διότι ἐπ' ἐσχάτων ὁ Ἀνδράσσης ἐκαυχήθη δημοσίᾳ ὅτι πρὸ τριάκοντα ἐτῶν δὲν ἤνοιξε βιβλίον. Οἱ τρεῖς Ἀνδράσσαι ἀπεστάλησαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πέστης. Ἀλλ' ἐκεῖ δὲν ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ σπουδάσωσιν. Οὐχ ἧττον ὁ Ἰούλιος ἐφαίνετο ὁ πολυμαθέστατος τῶν φοιτητῶν. Τοσαύτη ἦτον ἡ ἀντιληπτικὴ καὶ ἀφομοιωτικὴ δύναμις τοῦ πνεύματός του! Ἀνέφερε τὰ ὀνόματα πάντων τῶν Λατίνων ποιητῶν, μηδέποτε ἀναγνοὺς οὔτε ἓν δίστιχον· ἔκρινε δὲ πάντα τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα, μηδέποτε ἀνοίξας σύγγραμμα φιλοσοφικόν.

Ἐξερράγη τέλος ἡ ἐπανάστασις, ἧς ψυχὴ ἦτον ὁ Κοσσοὺθ, ὁ δικηγόρος καὶ ὁ σύμβουλος τῆς οἰκογενείας Ἀνδράσση. Διὰ τῆς ἐπιρροῆς αὐτοῦ ὁ Ἰούλιος, μόλις ὑπερβὰς τὸ εἰκοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἐξελέχθη κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1847 βουλευτής. Ἐν τῷ κοινοβουλίῳ ἐψήφιζε πάντοτε μετὰ τοῦ Κοσσούθ. Ἐψήφισεν ἑπομένως μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Οὐγγαρίας· ὅτε δ' ἐξερράγη ὁ πόλεμος, ἡ φιλοπόλεμος ὁρμὴ τοῦ εὐπατρίδου ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Κατ' ἀρχὰς ἡ τύχη τῶν ὅπλων ὑπῆρξε δυσμενὴς τοῖς Μαγιάροις. Ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Σέβατ ἡ ἀγύμναστος ἐθνοφρουρὰ ἐτράπη εἰς φυγὴν εὐθὺς μετὰ τοὺς πρώτους πυροβολισμοὺς τοῦ αὐστριακοῦ πεζικοῦ. Ὁ Ἀνδράσσης κατέβαλεν ἀπεγνωσμένας προσπαθείας, ὅπως συναθροίσῃ τὸ σύνταγμά του. Ἀπεκάλει τοὺς φυγάδας «σωρὸν ἀνάνδρων δούλων», τοὺς ἠπείλει, τοὺς ἱκέτευε, τοὺς ἐκτύπα διὰ τῆς σπάθης καὶ ἐπὶ τέλους κατώρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ ὅμιλον ἐκ 200 περίπου ἀνδρῶν, περὶ ὃν περισυνήγοντο μικρὸν κατὰ μικρὸν οἱ λοιποί ὅτε αἴφνης εἶδε τρέχουσαν ἐπὶ τῆς γειτονος ὁδοῦ ἅμαξαν καὶ ἐν αὐτῇ τὸν δικτάτορα Κοσσοὺθ, φεύγοντα ἐπίσης καὶ κρατοῦντα ἔτι γυμνὸν τὸ ξίφος. «Κρύψε, τοὐλάχιστον, τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην, ἀνέκραξε σαρκαστικῶς ὁ Ἀνδράσσης. Ἡ αἰχμὴ προέχει τῆς θυρίδος καὶ δύναται νὰ σὲ προδώσῃ εἰς τοὺς ἐχθρούς». Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο εἰκονίζει τὸν ἄνδρα. Καὶ ἐν μέσῳ τῶν φοβερωτέρων κινδύνων λησμονεῖ τὰ πάντα χάριν εὐφυοῦς σκώμματος.

Τὴν ἦταν τῆς Οὐγγαρίας, τὴν συνθηκολογίαν τοῦ Γέργεη ἔμαθεν ὁ Ἀνδράσσης ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐν ταῖς ἐφημερίσι δ' ἀνέγνω τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου τῆς Πέστης καὶ τὸν ἀπαγχονισμὸν αὐτοῦ ἐν ὁμοιώματι. Βραδύτερον τὸ βιεννᾶον ἀνακτοβούλιον ἐζήτησε παρὰ τῆς Πύλης νὰ παραδώσῃ τοὺς Οὐγγρους πρόσφυγας. Τότε ὁ Ἀνδράσσης κατέφυγεν εἰς Ἀγγλίαν. Ἐν τῇ ἐξορίᾳ ἐξηκολούθησε ζῶν ὡς ἤρμοζε μεγιστᾶνι. Ἐν τοῖς περιπάτοις τοῦ Λονδίνου δὲν ὑπῆρχε κομψότερος ἱππεὺς, ἐν τοῖς ἱπποδρομίοις οὐδεὶς ἐστοιχημάτιζε γενναιότερον καὶ ἐν τοῖς χοροῖς οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ πρὸς αὐτόν. Ἡ πρὸς τὸν ἀγῶνα τῶν Μαγιάρων συμπάθεια ἀντενάκλα ἐπ' αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ καθίστα συμπαθέστερον τὸν ἀγῶνα. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ κριμαϊκοῦ πολέμου, ἐνόησεν ὅτι ἡ αὐλὴ τοῦ Ναπολέοντος Γ' καθίστατο τὸ κέντρον τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς καὶ ἀπῆλθεν εἰς Παρισίους. Αἱ πύλαι τοῦ Κεραμεικοῦ ἦσαν πάντοτε ἀνοικταὶ εἰς τὴν εὐφυΐαν καὶ εἰς τὴν χάριν· ταχέως δ' ὁ Οὔγγρος μεγιστὰν ἐγένετο οἰκεῖος τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς. Οὕτως εἰσεχώρησεν εἰς τὰ παρασκήνια τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ θεάτρου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει εἶχε σπουδάσει τὴν ἀνίατον διαφθορὰν τῆς Τουρκίας. Ἐν Λονδίνῳ ἐξετίμησε τὴν ἀξίαν τῆς συμμαχίας τῶν δυτικῶν δυνάμεων. Ἐν Παρισίοις διέγνω τὴν κατὰ τῶν συνθηκῶν τοῦ 1815 χαλκευομένην σκευωρίαν.

Ὅτε ἡ ἀμνηστεία ἤνοιξεν εἰς τοὺς Οὔγγρους προγεγραμμένους τὰς πύλας τῆς πατρίδος, ὁ Ἀνδράσσης ἐπαλινόστησε φέρων ἐφόδια πολυτιμότερα τῆς ἐν τοῖς βιβλίοις ἀποκτωμένης πολυμαθείας καὶ τῆς στενῆς πείρας, ἣν ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ τῆς Πέστης. Εἶχε γνωρίσει ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς τῆς Εὐρώπης δρῶντα πρόσωπα, εἶχε συνειθίσει νὰ ζῇ ἐν εὐρυτέρῳ ὁρίζοντι, καὶ ἡ ὅρασίς του εἶχε καταστῆ ὀξυτάτη. Καὶ ὁ Κοβοὺρ, ὡς ὁ Ἀνδράσσης, εἶχε παιδευθῆ πολιτικῶς ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ· ὁ δὲ Βίσμαρκ τὰς τύχας τῆς Πρωσσίας ἀνέλαβε νὰ διευθύνῃ, ἀφοῦ ἐσπούδασε τὴν μεγάλην πολιτικὴν ἐν Πετρουπόλει, ἐν Βιέννῃ, ἐν Παρισίοις. Σήμερον δυστυχῶς ἐκ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ κομματαρχῶν οὐδεὶς ἐπαιδεύθη ἐν τοιαύτῃ σχολῇ· πάντες δ' εἶναι τρόφιμοι τοῦ κοινοβουλευτικοῦ θηριοτροφείου.

Ἐπανελθὼν εἰς Πέστην ὁ Ἀνδράσσης συνεδέθη στενότατα μετὰ τοῦ ἀνδρὸς, ὅστις ἦτο τότε ὁ ἀληθὴς δικτάτωρ τῆς Οὐγγαρίας, μετὰ τοῦ Φραγκίσκου Δέακ. Ὁ Δέακ ἐγοητεύθη καὶ ἐνόησεν εὐθὺς τὴν χρησιμότητα συμμάχου, ὅστις ὡς ἐκ τῆς ἀριστοκρατικῆς αὐτοῦ καταγωγῆς ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ ἄδυτα τῆς αὐλῆς καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μεσάζων μεταξὺ τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῆς δυναστείας τῶν Ἁβσβούργων. Ὁ Ἀνδράσσης ὑπερεμάχησεν ἐκθύμως τοῦ προγράμματος τούτου· οἱ δὲ λόγοι του ἐν τῇ οὐγγρικῇ Διαίτῃ ἀπὸ τοῦ 1860 ἄχρι τοῦ 1867, ὅτε ἐνεκαινίσθη ὁ δυασμὸς, εὗρον ἠχὼ ἐν τῇ χώρᾳ. Ὁ Δέακ, συνδιαλεγόμενός ποτε μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀπεκάλεσε τὸν Ἀνδράσσην «ἄνδρα θεόπεμπτον»· τὸ ἐπίθετον δὲ τοῦτο ἐπανέλαβε μετὰ μικρὸν ὅλη ἡ Οὐγγαρία. Ὅτε ἐσχηματίσθη τὸ πρῶτον οὐγγρικὸν ὑπουργεῖον, πρόεδρος αὐτοῦ δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ διορισθῇ ἄλλος, ἢ ὁ Ἀνδράσσης. Σπανίως ἡ φύσις ἐμόρφωσεν

ἄνδρα ἀντέχοντα ἐρρωμενέστερον εἰς τὰς περιπετείας τοῦ πολιτικοῦ βίου. Αἱ ἀποτυχίαι ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ δὲν γεννῶσι μνησικακίαν ἢ λύπην· ἐκ πάσης δὲ δοκιμασίας διασώζει ἀλώβητον μίαν καὶ μόνην πίστιν, τὴν ἐφ' ἑαυτόν. Περὶ τῆς ἐπαύριον ἀδιαφορεῖ ὡς λάτρις τοῦ πεπρωμένου. Εἶναι πάντοτε ὁ αὐτὸς, πάντοτε ἄσωτος, πάντοτε εὔθυμος, πάντοτε φιλοσκώμμων, πάντοτε στερεότυπον ἔχων μειδίαμα ἐπὶ τοῦ χείλους, πάντοτε μέγας κατακτητὴς γυναικῶν, πάντοτε δημοφιλὴς καὶ ἐπὶ πᾶσι πάντοτε Μαγιάρος, τουτέστι κεκαλυμμένος ὑπὸ χρυσῶν κοσμημάτων, τριχάπτων καὶ μύρων. Ὡς Οὔγγρος πρωθυπουργὸς ἔμεινε πιστὸς εἰς τὰς νεανικὰς αὐτοῦ ἕξεις. Ἐρεῦρε νέον τρόπον κτενίσματος, ὃν παρεδέχθη πᾶσα ἡ μαγιαρικὴ νεολαία. Ἦτον ἀνεγνωρισμένος διδάσκαλος πάσης φιλοκαλίας καὶ βασιλεὺς τοῦ συρμοῦ. Ἤλλαζε τρὶς τῆς ἡμέρας ἱματισμὸν καὶ ἀνὰ πᾶσαν ἑσπέραν ἐνεφανίζετο εἰς τὸν περίπατον ὁδηγῶν κομψότατον δίφρον. Ταυτοχρόνως διέθρυπτε τὴν ἐθνικὴν φιλαυτίαν διὰ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς ἐθνοφρουρᾶς, παρεχώρει σιδηροδρομικὰς γραμμὰς, ἐδημιούργει συμφέροντα καὶ προσήλου αὐτὰ εἰς ἑαυτόν, ἐρρυμοτόμει τὴν Πέστην, ἀπεχωρίζετο, οὐ μόνον τοῦ Λουυάη, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ ἦναι «ὑπουργὸς τῶν ἐλλειμμάτων», ἀλλὰ καὶ τοῦ Δέακ, ἐνοχοποίει τοὺς ἐπαναστάτας τοῦ 1848, ἀνεχαίτιζε τοὺς συντηρητικοὺς καὶ συνεμάχει μετὰ τοῦ ἀριστεροῦ κέντρου, ἀποτελουμένου ἐξ ἀφωσιωμένων ὀπαδῶν τοῦ θεοπέμπτου ἀνδρός. Ὁ λαὸς ἐμέθυεν ἐκ πομπῆς, ἐκ πολυτελείας, ἐξ ἐθνικῶν προλήψεων, ἐκ πανηγυρισμῶν ἡμιεπισήμων φύλλων.

Ὅτε ὁ Ἀνδράσσης ἐκλήθη εἰς Βιέννην, ὅπως διαδεχθῇ τὸν Βάϋστ, ἡ Οὐγγαρία ὅλη ἀνέπεμψε κραυγὴν χαρᾶς. Ἐνόμιζεν ὅτι ἀπήρχετο αὐτὴ ἡ ἰδία νὰ κυβερνήσῃ τὴν Αὐστρίαν, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ προσφιλεστάτου τῶν υἱῶν της. Εἷς μόνος ἀνὴρ, ὁ βαρῶνος Κέτβος, ἐτόλμησε νὰ γράψῃ εἰς τὸ λεύκωμα τοῦ Ἀνδράσση· «Ἡ φιλοδοξία σου ἐκορέσθη. Ἰδοὺ σὲ ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν. Ἀλλ' ἀφαιροῦντές σε ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆν πατρίδος σὲ μεταβάλλουσιν εἰς δένδρον τῶν Χριστουγέννων. Θὰ κοσμηθῇς διὰ ταινιῶν, θὰ φορέσῃς ὅλα τὰ παράσημα τοῦ κόσμου, ἀλλ' ὡς τὰ δένδρα τῶν Χριστουγέννων δὲν θὰ ἔχῃς πλέον ῥίζας».

Ἡ στιγμὴ ἦτον δυσχερεστάτη. Ὁ Βάϋστ ἀντεπροσώπευε, τὴν πολιτικὴν, ἥτις εἶχε τὴν θέλησιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν δύναμιν νὰ ζητήσῃ ἐκδίκησιν ἐπὶ τῇ ἥττῃ τῆς Σαδόβας. Ὅτε ἐξερράγη ὁ πόλεμος τοῦ 1870, ὁ Βάϋστ ἠθέλησε νὰ ἐκστρατεύσῃ μετὰ τῶν Γάλλων κατὰ τῶν Πρώσσων. Ὁ Ἀνδράσσης ἀντέστη καὶ ἡ πανολεθρία τοῦ Σεδὰν ἐδικαίωσε τὰς προρρήσεις του. Ἔκτοτε ὁ Βίσμαρκ ὤφειλεν αὐτῷ εὐγνωμοσύνην καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ του ὥριζεν αὐτὸν ὡς τὸν μέλλοντα ἀρχικαγκελάριον τῆν ἀστροουγγρικῆς μοναρχίας. Ὅτε ἐν ἔτει 1871 ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος Ἰωσὴφ ἀπῆλθεν μετὰ μόνου τοῦ Βάϋστ εἰς Γαστάϊν, ὁ αὐτοκράτωρ Γουλλιέλμος καὶ ὁ Βίσμαρκ ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσωσι καὶ τὸν Ἀνδράσην. Ὁ Ἀνδράσσης ἦτον ὁ ἄνθρωπος τοῦ Βίσμαρκ. Μετὰ τὸ 1870, ἡ Αὐστρία, ὅπως προλάβῃ τὸν ἐναγκαλισμὸν τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ῥωσσίας, ἐξ οὗ θ' ἀπεπνίγετο, ἦτον ἠναγκασμένη νὰ συνταχθῇ μετ' αὐτων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ὁ Ἀνδράσσης. Ἀλλ' ἡ τριπλῆ συμμαχία ἐκυοφορήθη ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Βίσμαρκ· οὗτος δὲ μετέθεσε τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος ἐν Αὐστροουγγαρίᾳ πρὸς ἀνατολάς, ὠθήσας τὰ αὐστριακὰ στρατεύματα εἰς Βοσνίαν καὶ Ἑρζεγοβίναν. Ἡ νέα αὕτη πολιτικὴ ἐξέθεσε τὸν Ἀνδράσσην εἰς δριμυτάτας κατακρίσεις. Κατηγορήθη ὡς ἐγκαταλιπὼν τὰς φιλοτουρκικὰς παραδόσεις τῆς Βιέννης καὶ τῆς Πέστης, ὡς ἐξυπηρετῶν τὰ σχέδια τῶν Σλάβων. Ἀλλ' ὁ Ἀνδράσσης ὠνειροπόλει ὑπὲρ τῆς πατρίδος του νέον εὐρύτερον μέλλον. Ἦτο βέβαιος περὶ τῆς εὐνοίας τοῦ αὐτοκράτορος καὶ περὶ τῆς ὑποστηρίξεως τῆς Γερμανίας καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἠδύνατο νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον του. Ἀλλὰ μήπως πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ προφητεία τοῦ Κέτβος; Μήπως πράγματι τὸ δένδρον τῶν Χριστουγέννων δὲν ἔχει ῥίζας;[1]

ΤΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟΝ «Η ΩΡΑΙΑ ΕΛΛΑΣ»

Ὁ χαρίεις καὶ εὐτράπελος μυθιστοριογράφος Paul de Cock, εἶχεν ἀείποτε εὔθυμον τὸν χαρακτῆρα, τὴν πρώτην δὲ φορὰν καθ' ἣν ἐφάνη εἰς τοὺς οἰκείους του μελαγχολικὸς καὶ σύνους ἦτο ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἐπανήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀφοῦ εἶδεν ἔξω καταρριπτομένας ἔνθεν καὶ ἔνθεν τὰς οἰκίας, καὶ ἐξαφανιζομένην ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς μίαν τῶν ὁδῶν τῶν Παρισίων, ἣν καθ' ἑκάστην διήρχετο ἐπὶ πολλὰ τοῦ βίου του ἔτη. Ἦτο τότε ἡ δευτέρα αὐτοκρατορία ἐν τῇ ἀκμῇ καὶ τῇ μέθῃ αὐτῆς, ὁ δὲ ῥέκτης τῶν Παρισίων νομάρχης, ὁ ἀνακαινιστὴς Haussmann, κατέρριπτεν ἀφειδῶς διὰ τοῦ πελέκεως ὁλοκλήρους συνοικίας ὅπως χαράξῃ νέας, εὐρείας καὶ εὐθείας λεωφόρους, καὶ δώσῃ νέαν ὄψιν εἰς τὰς συνοικίας τῆς *Ἰασπώδους* τοῦ Βοαλὼ Λουτηκίας. Ὁ ἀγαθὸς γέρων, ὁ μετὰ ἀνακρεοντείου φαιδρότητος σατυρίσας τὰς γλυκυτέρας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀδυναμίας, ἔμενεν ἀπαθὴς καὶ ἤρεμος εἰς ἁπάσας τὰς πολιτικὰς μεταβολάς, αἵτινες μετὰ πυρετώδους μανίας καὶ καταπληκτικῆς ταχύτητος ἐξελίσσοντο ἐνώπιόν του. Οὔτε ἡ πτῶσις τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου καὶ μετ' αὐτὴν ἡ ἀνίδρυσις τῆς δημοκρατίας, οὔτε ἡ ὑπὸ

1 Ἡ κέρα

τοῦ Ναπολέοντος Γ' κατάργησις αὐτῆς καὶ ἡ ἐπανάληψις τοῦ πειράματος τῆς αὐτοκρατορίας συνεκίνησαν τὸ παράπαν τὸν ἀπαθῆ γέροντα· ὅταν ὅμως εἶδε τὴν προσφιλῆ αὐτοῦ ὁδὸν ἐξαλειφομένην διὰ παντὸς ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, δὲν ἠδυνήθη νὰ τηρήσῃ τὴν συνήθη ἀταραξίαν του. «Τίποτε λοιπὸν δὲν ἀφίνουσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀμετάβλητον ἐν τῷ κόσμῳ!», ἀνέκραξε βαρυθύμως διασκελίζων τὸν οὐδὸν τῆς οἰκίας του, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν οὐδὸν τοῦ βίου του.

Ἀνάλογόν τι αἴσθημα κατέλαβε καὶ ἡμᾶς διερχομένους κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τὴν ὁδὸν Αἰόλου, ὅπου ἦτο ποτὲ καὶ τὸ ἱστορικὸν καταστὰν καφενεῖον τῆς *Ὡραίας Ἑλλάδος*. Καὶ ναὶ μὲν οὔτε ἡ ὁδὸς ἐκείνη τοῦ Αἰόλου, οὔτε ἡ ἑτέρα τοῦ Ἑρμοῦ, (διότι ἐν ἀμφοτέραις τὸ ἐκλεῖψαν καφενεῖον ἐστηρίζετο) ὑπέστησαν μεταβολὴν τινά, ἀλλὰ τὸ πρώην καφενεῖον μετεποιήθη εἰς ἁπλοῦν ἐμπορικὸν κατάστημα, ὅπου αἱ δέσποιναι Ἀθηναῖαι θὰ εὑρίσκωσι τοῦ λοιποῦ δαψίλειαν καὶ πλοῦτον παρισινῶν ὑφασμάτων, ἀλλ' οἱ φίλοι τῶν πολιτικῶν συζητήσεων δὲν θὰ εὑρίσκωσιν ἐφεξῆς ἄσυλον καὶ ἀκροατήριον φίλερι καὶ πρόθυμον ἐν πάσῃ στιγμῇ ν' ἀκούῃ τὰ εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς ἡμέρας σχόλιά των, καὶ νὰ ἐπιδοκιμάζῃ ἢ ἀποδοκιμάζῃ τὰς ἐπικρίσεις των. Οἱ μεταγενέστεροι περιηγηταὶ μάτην θὰ ζητήσωσι τὸ ὑπὸ τῶν προεπισκεψαμένων τὰς Ἀθήνας ἀναφερόμενον καφενεῖον, ὅπου ἡ ἑλληνικὴ ζωηρότης καὶ ἐλαφρόνοια ἐπεδεικνύετο ἐν ἁπάσῃ τῇ ἁπλότητι καὶ τῇ χάριτι αὐτῆς, ὅπου τέλος σύμπασα ἡ Ἑλλὰς τῆς σήμερον εἶχε τοὺς ἑαυτῆς ἀντιπροσώπους καὶ παρίστατο ἐν ἀκριβεῖ καὶ ἀληθῆ μικρογραφίᾳ. Ὁ περιηγητὴς ὀφείλει τοῦ λοιποῦ νὰ ζητήσῃ ἀλλαχοῦ τὰς ἐντυπώσεις του καὶ ἀλλαχοῦ νὰ ζητήσῃ τὰ πρότυπα τῶν πινάκων του. Ἡ *Ὡραία Ἑλλὰς* δὲν ὑπάρχει σήμερον ἐν τῷ κόσμῳ! Sic transit gloria mundi.

Τὸ καφενεῖον ἐκεῖνο, τὸ πρῶτον ὃ μετὰ τὴν ἐν Ἀθήναις ἐγκατάστασιν τῆς βασιλείας ἐγένετο ἄξιον τοῦ ὀνόματος, ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν ὅλην ἐδέσποσε πάντων τῶν λοιπῶν, καὶ κατεκράτησεν ἀείποτε ἁπάντων τῶν τολμησάντων νὰ διαγωνισθῶσι μετ' αὐτοῦ. Κείμενον εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν δύο λεωφόρων, τῶν τετραχῇ διαιρουσῶν τὴν πρωτεύουσαν, εὑρίσκετο ἀκριβῶς εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς. Κατὰ φυσικὸν δὲ λόγον ἐκεῖ συνέρρεον ἀπὸ ὅλων τῶν μερῶν τῆς πόλεως οἱ ζητοῦντες ἀναψυχὴν καὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μάθωσι τὰ νέα τῆς ἡμέρας. Ἐκεῖ συνήρχοντο καὶ ἔμποροι, καὶ δικηγόροι, καὶ δικασταί, καὶ καθηγηταί, καὶ φοιτηταί, καὶ βουλευταί, καὶ γερουσιασταί, καὶ δημοσιογράφοι, καὶ ὑπάλληλοι στρατιωτικοί τε καὶ πολιτικοί. Ὅστις δὲ ἤθελε νὰ μάθῃ τὴν κοινὴν γνώμην τῆς ὅλης Ἑλλάδος, ἐκεῖ μέσα ἠδύνατο νὰ πληροφορηθῇ ἀκριβῶς τὰ περὶ αὐτῆς. Ἐκεῖ, ἐν τῷ καφενείῳ ἐκείνῳ, μετὰ πᾶσαν ἐν ταῖς βουλαῖς σπουδαίαν συζήτησιν ἔσπευδον οἱ ἐν τοῖς θεωρείοις διημερεύσαντες ὅπως ἀναγγείλωσι τὰ γενόμενα, τὴν πρόοδον, τὰς περιπετείας, καὶ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ὅπερ ἦτο συνήθως ἡ πτῶσις ἢ ἡ στερέωσις τοῦ ὑπουργείου. Ἐκεῖ μέσα ἐγένετο δευτέρα συζήτησις, ἐσχολιάζοντο οἱ λόγοι τῶν λαβόντων μέρος ῥητόρων, ἐκρίνοντο καὶ ἐπεκρίνοντο οὗτοι, καὶ οὕτως ἐμορφοῦτο ὁ πυρὴν τῆς κοινῆς γνώμης. Ὁσάκις ὁ βασιλεὺς Ὄθων μετὰ τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας διήρχοντο μετά τινα ὑπουργικὴν μεταβολὴν ἢ μετὰ διάλυσιν τινὰ τῶν βουλῶν τὴν ὁδὸν τοῦ Αἰόλου, ἐτεκμηριοῦντο τὴν ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἀποδοκιμασίαν ἢ ἐπιδοκιμασίαν τῆς βασιλικῆς πράξεώς των ἐκ τῆς πρὸς αὐτοὺς συμπεριφορᾶς τῶν ἔξω τοῦ καφενείου τῆς *Ὡραίας Ἑλλάδος* ἱσταμένων. Ἐὰν οὗτοι ἀπεκαλύπτοντο καὶ ἐπευφήμουν τοὺς βασιλεῖς, τοῦτο ἦτο σημεῖον ὅτι ἡ πρᾶξις ἐπεδοκιμάσθη· ἐὰν τοὐναντίον τὸ πλῆθος ἔμενεν ἀκίνητον καὶ σιωπηλόν, ἦτο σημεῖον ὅτι ἡ πρᾶξις δὲν εὐηρέστησε παντάπασι τὸ κοινόν, ὅτι ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ κοινὴ γνώμη δὲν ἀπεδέχθη εὐμενῶς τὰ γενόμενα.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ ἀτυχοῦς ἀλλὰ φιλέλληνος ἐκείνου ἡγεμόνος, πολλάκις συνέβη νὰ διέλθῃ οὗτος ἐν σιγῇ τὴν ὁδὸν Αἰόλου καὶ οἱ ἔξωθεν τοῦ καφενείου τῆς *Ὡραίας Ἑλλάδος* νὰ μείνωσιν ἐντελῶς ἀμέριμνοι κατὰ τὴν διάβασίν του. Τοῦτο διεδίδετο ἀνὰ τὴν πόλιν ὡς σπουδαῖον γεγονός, καὶ οἱ πάντες ἐθεώρουν κακὸν οἰωνὸν καὶ τεκμήριον μελλουσῶν δυσχερειῶν τὸ ὅτι οἱ ἔξω τῆς *Ὡραίας Ἑλλάδος* δὲν ἐχαιρέτισαν τοὺς διαβαίνοντας βασιλεῖς. Ἀλλὰ τὴν ἐπιρροὴν ἣν ἐξήσκει ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης τὸ καφενεῖον τῆς *Ὡραίας Ἑλλάδος*, ἐγίνωσκον κάλλιστα καὶ αὐτοὶ οἱ πολιτικοί, ὧν τὰ ὄργανα πολλάκις διημέρευον ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ποιήσωσι προσηλύτους καὶ νὰ ἀναιρῶσι τὰ κατὰ τοῦ ὑπουργείου λεγόμενα. Ἐνίοτε μάλιστα ἀξέστων τινῶν ὑπουργῶν τὰ ὄργανα προέβαινον καὶ εἰς μέσα οὐχὶ τόσον εὐγενῆ ὅπως φιμώσωσι τοὺς ἀντιπολιτευομένους. Ἐνθυμούμεθα κάλλιστα, ὅτι ἡμέραν τινὰ σμῆνος ἀστυνομικῶν κλητήρων μετημφιεσμένων εἶχεν εἰσέλθει ἐν τῷ καφενείῳ, καὶ διὰ τῶν μαστίγων των ἐμαστίγουν βανδαλικῶς καὶ ἀπέπεμπον γνωστούς τινας ἐπὶ τῇ κατὰ τοῦ ὑπουργείου καταφορᾷ των.

Ἐντὸς τοῦ καφενείου ἐκείνου πολλοὶ ἄνθρωποι εἶχον ἀποκτήσει φήμην τινά, καὶ ἐγένοντο γνωστοὶ συνδιαλεγόμενοι μετὰ πάντων καὶ περὶ πάντων, ὅμοιοι κατὰ τοῦτο πρὸς τὸν ἀρχαῖον Σωκράτην. Τίς δὲν γινώσκει, παραδείγματος χάριν, φουστανελλοφόρον τινά, ὅστις ἐκυρτώθη καὶ ἐγήρασεν ἐντὸς τοῦ καφενείου, ἐξηγῶν εἰς πάντα, βουλόμενον καὶ μή, τὴν πολιτικὴν ὅλων τῶν μεγάλων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης, καὶ τίς δὲν

ἤκουσεν αὐτὸν ἀπειράκις ἀνελίσσοντα μετὰ εὐχερείας ἀπιστεύτου ἅπαντα τὰ μυστήρια τῆς διπλωματίας των; Ἐπίσης τίς δὲν ἔτυχε ν' ἀκούσῃ τὰς δι' ἀριστοφανείων βωμολοχιῶν ἠρτυμένας ἐκείνας εὐτραπελίας ἑτέρου τινός, Δαντῶνος ἔχοντος φωνήν, καὶ τίς, ὅσῳ σώφρων, ὅσῳ αἰδήμων καὶ ἂν ἦτο ἠδυνήθη ποτὲ νὰ μὴ γελάσῃ ἀκούων τὰς πρωτοτύπους ἐκείνας ὁμιλίας συμπεφυρμένας μάλιστα, κατὰ παράδοξον τινὰ σκευασίαν, καὶ δι' ἀφθόνων ὁμηρικῶν ἐπῶν, τὰ ὁποῖα ὁ ῥήτωρ εἶχεν ἐναποταμιεύσει ἄφθονα ἐν τῇ μνήμῃ του; Εἴ τις ἅπαξ μόνον εἰσῆλθεν ἐν τῷ καφενείῳ ἐκείνῳ, βεβαίως θὰ ἐγένετο μάρτυς τῶν διηνεκῶν καὶ ἀτελευτήτων φιλονεικιῶν περὶ τῆς ἐν Εὐρώπῃ ὑπεροχῆς τῶν Γάλλων ἐν παντὶ τῷ ἐπιστητῷ, ἑτέρου τακτικοῦ θαμῶνος, ὑψηλὸν ἔχοντος τὸ ἀνάστημα, ἀεννάως δὲ ἐρίζοντος καὶ οὐδέποτε ὁμολογοῦντος τὴν ἥτταν του, ὡς οὐδ' αὐτὴν τὴν ἡλικίαν του. Οἱ πρωτότυποι οὗτοι χαρακτῆρες εἶχον μορφωθῆ ἐντὸς τοῦ καφενείου ἐκείνου καὶ ἔδιδον ἰδίαν καὶ ἰσχυρὰν φυσιογνωμίαν εἰς αὐτό. Ἄλλα τοιαῦτα καταστήματα δύνανται νὰ ἐπιδείξωσι πλειοτέραν πολυτέλειαν καὶ νὰ γίνωσιν ἀληθὴς κόσμος τῆς πρωτευούσης καὶ ἄνετος διατριβὴ τῶν κατοίκων της, ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν δύναταί ποτε νὰ ἰσοφαρίσῃ ὡς πρὸς τὸν ἰθαγενῆ χρωματισμὸν καὶ τὴν ἐπὶ τῆς γοινῆς γνώμης ἐπιρροὴν τοῦ καφενείου τῆς *Ὡραίας Ἑλλάδος*.

Σήμερον διὰ τῆς προσθήκης πολλῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν τὸ κέντρον τῆς πόλεως μετετοπίσθη, ἑπομένως καὶ ἡ ζωὴ αὐτῆς συνεκεντρώθη ἢ κατεμερίσθη μᾶλλον περὶ ἄλλα μέρη, τὸ δὲ καφενεῖον τῆς *Ὡραίας Ἑλλάδος* εἶχεν ἀπό τινος χρόνου ἀπολέσει πολὺ τῆς ἀρχαίας δόξης του, καὶ τῶν ἀφθόνων εἰσπράξεων, διὸ καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ εἶχεν ἀπὸ πολλοῦ σημάνει. Ἡ ἀρχαία του φήμη ἐτήρει αὐτὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἐφαίνετο δὲ τοῖς πᾶσι ἀνόσιόν τι καὶ βέβηλον ἡ ἐξαφάνισις αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἰδιοκτήτου δὲν ἐσεβάσθη τὰ δικαιώματα τῶν πολυχρονίων θαμώνων του, οὔτε τὰς προλήψεις τοῦ κοινοῦ. Σήμερον δὲ ὁ διαβαίνων ἀπὸ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Ἑρμοῦ καὶ Αἰόλου μάτην θ' ἀναζητήσῃ νὰ ἴδῃ τὸ καφενεῖον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τῆς βασιλείας μέχρι τῆς προχθὲς ἐπληροῦτο θαμώνων πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας θορυβούντων καὶ τυρβαζόντων περὶ τὰ πολιτικὰ τῆς ἡμέρας ζητήματα, ἢ περὶ ἄλλα κενὰ ἀδολεσχούντων.[1]

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΝ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΘΕΝ

Παρὰ τὰ βελγικὰ μεθόρια νεᾶνις μέλλουσα νὰ ὑπανδρευθῇ ἔλαβεν ἐπιστολὴν παλαιοῦ τινος μνηστῆρος, ἱκετεύοντος αὐτὴν νὰ μὴ τὸν ἀπαρνηθῇ καὶ νὰ τῷ γράψῃ παρευθὺς τὴν ἀπόφασίν τῆς. Πρὸς πλείονα δὲ εὐκολίαν καὶ ταχύτητα ἐνέκλεισεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τὸ ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἀπόκρισιν γραμματόσημον.

Ἡ νεᾶνις γράψασα τὴν ἀπόκρισιν ὕγρανε τὸ γραμματόσημον διὰ τοῦ ἄκρου τῆς γλώσσης, ἀλλὰ παραχρῆμα ᾐσθάνθη πόνον δεινόν, ἡ τῆς γλώσσης μεμβράνα ἐφλογώθη, οἱ μῦς ἐχαλαρώθησαν, αἱ σιαγόνες διεστάλησαν, τέλος ἡ γλῶσσα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ κοίλου τοῦ στόματος καὶ ἐκρεμάσθη ἔξω ἔχουσα μῆκος 35 1/2 δακτύλων.

Παραχρῆμα ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν μνηστὴρ συνελήφθη. Ἐπιμένει δὲ λέγων ὅτι οὐδεμίαν βλαπτικὴν οὐσίαν ἔθηκεν ἐντὸς τῆς κόλλας τοῦ γραμματοσήμου, ἀλλὰ μόνον ἔβρεξε τὸ ἄκρον αὐτοῦ δι' ὀλίγου σιέλου.

**

Γνῶμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιοῦ.]

237.

Ὁ ἀγαθός, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ πράξῃ τὸ καλόν, εἶναι ἐπαίνων ἀνάξιος. Πᾶσα δὲ ἄλλη ἀγαθωσύνη, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, οὐδὲν ἄλλο εἶναι, εἰμὴ νωθρότης, ἢ θελήσεως ἀσθένεια.

238.

Ἧττον κινδυνεύει τις τοὺς πολλοὺς κακοποιῶν, ἢ μεγάλας προσφέρων αὐτοῖς εὐργεσίας.

239.

Οὐδὲν κολακεύει τοσοῦτον τοῦ ἀνθρώπου τὴν ὑπερηφάνειαν, ὅσον ἡ πρὸς αὐτὸν πίστις τῶν μεγιστάνων, διότι ἐκλαμβάνει αὐτὴν ὡς ἀπόδειξιν τῶν προτερημάτων αὐτοῦ, ἐν ᾧ, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἐμπιστεύονται εἰς αὐτὸν ἐκ ματαιότητος, ἢ διότι δὲν δύνανται νὰ τηρήσωσί τι μυστικόν.

240.

Ἡ χάρις, ἡ κάλλους ἄμοιρος, συμμετρία τις εἶναι ἀόριστος καὶ ἄῤῥητος ἁρμονία τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου, τῆς χροιᾶς αὐτοῦ καὶ τῆς εὐπρεπείας τῆς ὅλης μορφῆς.

241.

Τὸ θρύπτεσθαι εἶναι τοῦ γυναικείου ἤθους ἡ βάσις. Δὲν θρύπτονται ὅμως ὅλαι αἱ γυναῖκες, διότι τινὰς ἐξ αὐτῶν συνέχει τοῦ φόβου ἢ τοῦ λογικοῦ ὁ χαλινός.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὑπηρέτης φέρων τὰ φαγητὰ εἰς τὴν τράπεζαν ἐφύσα ἐπανειλημμένως ἕκαστον πινάκιον πρὶν ἢ τὸ προσφέρῃ, προσπαθῶν νὰ ἀποβάλῃ ψιχία τινὰ τίς οἶδε πῶς ἀπομείναντα ἐν τῷ πινακίῳ.

Τοῦτο ἰδών τις τῶν συνδαιτυμόνων καὶ ἀγανακτήσας, εἶπεν εἰς αὐτόν·

«Μά, φίλε μου, δὲν εἶνε πρέπον αὐτὸ τὸ ὁποῖον κάμνεις. Ὅταν τις φυσᾷ τὸ πινάκιον, συμ-

1. Παλιγγενεσία.

βαίνει ὅ τι καὶ εἰς τὴν συκοφαντίαν. . .*πάντοτε μένει κἄτι τι*».

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Καταφρονεῖται ἐν Ἑλλάδι πᾶσα διανοητικὴ ἐργασία, διότι ἐν τῇ παρούσῃ ἡμῶν καταστάσει ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑπάρξῃ τοιαύτη τις ἔντιμος, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην μετατρέπεται εἰς ἐπαιτείαν ἢ θεσιθηρίαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ᾳᾳ Ἐκ τινος ἀλληλογραφίας τῆς *Γενικῆς ἐφημερίδος* τῆς Αὐγούστης ἐξ Ὑοκοχάμας ἀποσπῶ τὰ ἑπόμενα περὶ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ ἐν Ἰαπωνίᾳ. «Διὰ συντόνων ἐνεργειῶν ἐπιδιώκεται ἡ ἀνάπτυξις τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, μεγίστη δὲ καταβάλλεται μέριμνα εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ ἑκάστου βιομηχανικοῦ κλάδου ἰδιαιτέρως, ἰδίως δὲ τοῦ τῆς σκωληκοτροφίας· ἐσχάτως μάλιστα ἀπεφασίσθη νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐξαγωγὴ κουκουλοσπόρου, ἥτις ἀρξαμένη ἐν ἔτει 1860, καθ'ὃ ἀπεστάλησαν 50 χαρτώνια, ἐξηκολούθει λαμβάνουσα ὁσημέραι μείζονας διαστάσεις, καὶ ὑπέθαλπε σπουδαῖον συναγωνισμὸν ἐν Γαλλίᾳ πρὸ πάντων καὶ Ἰταλίᾳ. Αἱ βιομηχανικαὶ ἐκθέσεις εἰσὶ συχνόταται ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἐν ἔτει δὲ 1881 γενήσεται μεγάλη ἔκθεσις καθ' ἣν ἐν τῇ ἀπονομῇ τῶν βραβείων ληφθήσεται ὑπ' ὄψιν οὐ μόνον ἡ ποιότης τῶν ἐκθεμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ εὔωνον αὐτῶν. Ἐκτὸς ὅμως τούτου ἡ Ἰαπωνία μετέχει καὶ τῶν ἐν ἄλλοις κράτεσιν ἐκθέσεων, σπουδαίας ἐντεῦθεν ἀποκομίζουσα ὠφελείας. Τὸ ποσὸν τῶν εἰσπραχθέντων ἐκ τῆς πωλήσεως ἰαπωνικῶν προϊόντων ἐν τῇ τελευταίᾳ παρισινῇ ἐκθέσει ἀνῆλθεν εἰς 833,000 Γέν (Δολλάρια). Ὁ ὑφυπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν Ματσουκάτα, ἐπανελθὼν ἐκ Παρισίων εἰς Τόκιο, διωρίσθη πρῶτος ἐπίτροπος διὰ τὴν ἐν Sydney ἔκθεσιν, ἐπίσης δὲ διωρίσθησαν καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίτροποι καὶ ὑπάλληλοι. Ἡ Ἰαπωνία θὰ κατορθώσῃ ἀναμφιβόλως νὰ καταρτίσῃ ἐν Αὐστραλίᾳ ἐπικερδεστάτην ἀγορὰν καταναλώσεως τῶν προϊόντων της.

»Ἡ διανοητικὴ μόρφωσις τοῦ λαοῦ ἀφ' ἑτέρου προβαίνει γιγαντιαίοις βήμασι. Νέα σχολεῖα ἱδρύονται καθ' ἑκάστην καὶ πολλαὶ βελτιώσεις καὶ μεταρρυθμίσεις ἐφαρμόζονται ἐν τοῖς παλαιοῖς. Ἡ δημοσιογραφία προοδεύει θαυμασίως, πλουτιζομένη καθ' ἑκάστην διὰ νέων ὀργάνων, παρεχόντων ὕλην ἐκλεκτὴν καὶ ἐνδιαφέρουσαν, ὁ δὲ κύκλος τῶν ἀναγνωστῶν καθίσταται ὁσημέραι εὐρύτερος.

»Ἐν Τόκιο ἱδρύθη ἐσχάτως σύλλογος, ὑπὸ τὸ ὄνομα *Κακούσχι Κουβάϊ-Γιώ* (Σύλλογος τῶν λογίων), σκοπὸν ἔχων τὴν συζήτησιν περὶ παιδαγωγικῶν, ἐπιστημονικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ζητημάτων καὶ τὴν ἐν δημοσίαις συνεδριάσεσιν ἀνάγνωσιν ὁμοίων πραγματειῶν. Ὁ νέος ποινικὸς νόμος, ἀποτελούμενος ἐκ 500 ἄρθρων, ὑποβληθήσεται μετ'οὐ πολὺ εἰς τὴν Γερουσίαν πρὸς ἐπιψήφισιν, ἅμα ἡ πρὸς μελέτην αὐτοῦ ἐκλεγθεῖσα ἐπιτροπὴ ἀποπερατώσῃ τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῇ ἐντολήν. Οὕτω δραστηρίως βαίνει ἡ Ἰαπωνία πρὸς τὰ πρόσω, δικαιολογοῦσα τὴν ἀποδοθεῖσαν αὐτῇ τιμητικὴν προσωνυμίαν *Μεγάλη Βρεττανία τῆς Ἀνατολῆς*.»

ᾳᾳ Πολλοῦ λόγου ἄξια πειράματα ἐγένοντο κατ' αὐτὰς ἐν τῷ Ἀκρωτηρίῳ τῆς Καλῆς Ἐλπίδος. Διημείφθησαν τηλεγραφικαὶ ἀνακοινώσεις διὰ κατόπτρων μεταξὺ Ἐκόβου καὶ τοῦ φρουρίου τοῦ καλουμένου Τενέδου Οἱ δὲ *Καιροὶ* τοῦ Λονδίνου ἀναμιμνήσκουσιν ὅτι πρὸ τετραετίας ἤδη ἀνθυπολοχαγός τις ἄγγλος Πέροτ ἐξετέλεσεν ἐν νέᾳ Οὐαλλίᾳ σειρὰν ὁμοίων πειραμάτων ἅτινα πάντα ἐπέτυχον.

Οἱ δίσκοι δὲ ὧν ἐγένετο χρῆσις ἐν τῷ Ἀκρωτηρίῳ τῆς Καλῆς Ἐλπίδος εἶχον διάμετρον 6 δακτύλων καὶ συνέκειντο ἐκ πλακὸς μεταλλίνης ἐστιλβωμένης καὶ πλακὸς ὑαλίνης.

Καὶ πρῶτον μὲν ἡ μεταξὺ τῶν δύο κατόπτρων ἀπόστασις ἦτο 6-10 μιλίων, τὸ δὲ σύστημα ἐδοκιμάσθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Κουρναγιὼν (1500 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης) καὶ τοῦ φάρου τοῦ Πορτγιάζων ἀπέχοντος 40 μίλια. Διήρκεσαν δὲ τὰ πειράματα ὅλην ἡμέραν μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας διὰ φώτων ταχυτάτων καὶ παρατεταμένων σημαινόντων γράμματα, λέξεις, φράσεις. Τὰ φῶτα δὲ ταῦτα παράγονται διὰ ἐλαφρᾶς κινήσεως τῶν κατόπτρων. Ἐπανελήφθησαν τὰ αὐτὰ πειράματα καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης ἐξ ἀποστάσεως 4-5 μιλίων.

ᾳᾳ Ἐφίππου γυναικὸς διαβαινούσης, ὁ μὲν Γάλλος ἵσταται καὶ παρατηρεῖ τὴν γυναῖκα, ὁ δὲ Ἄγγλος ἵσταται καὶ παρατηρεῖ τὸν ἵππον.

ᾳᾳ Ἡ ἐφημερὶς *Ταχυδρόμος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν* διηγεῖται τὰ ἑξῆς ἕν τινι τῶν τελευταίων αὐτῆς φύλλων.

Κατ' αὐτὰς ὁ αἰδεσιμώτατος ἱερεὺς Γὼλτ συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς νεάνιδος Μαργαρίτας Ῥάϊτ καὶ τῶν μαρτύρων αὐτῆς ἦλθεν εἰς τὸ τηλεγραφεῖον τῆς πόλεως Νιούαρκ καὶ ἐτηλεγράφησε πρὸς τὸν ἐν Ἀγγέλῳ τῆς Καλλιφορνίας ἰατρὸν κ. Σῶ, ὅστις ἐλθὼν καὶ αὐτὸς εἰς τὸ τηλεγραφεῖον καὶ ἐρωτηθεὶς τηλεγραφικῶς ὑπὸ τοῦ ἱερέως τὰς συνήθεις περὶ γάμου ἐρωτήσεις ἀπεκρίθη ὅτι συναινεῖ εἰς τὸν γάμον. Τότε δὲ ὁ ἱερεὺς ηὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ ἐστεφάνωσε τηλεγραφικῶς ἀνακηρύξας τὸν ἰατρὸν Σῶ καὶ τὴν νεάνιδα Μαργαρίταν νομίμους συζύγους. Ἡ Μαργαρίτα ἐλθοῦσα εἰς τὸ τηλεγραφεῖον κόρη ἐξῆλθεν ὕπανδρος καὶ τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ἀπῆλθεν εἰς Καλλιφορνίαν εἰς εὕρεσιν τοῦ χιλίας διακοσίας λεύγας ἀπέχοντος ἀνδρὸς αὐτῆς. Καὶ πῶς νὰ συλλογισθῇ τις ὅτι ἡμέραν τινὰ δυνατὸν νὰ διαζευχθῶσι!

ᾳᾳ Ἐν Γερμανίᾳ οἱ παῖδες ἄρρενές τε καὶ θήλειαι, ἑκόντων ἢ ἀκόντων τῶν γονέων, φοιτῶσιν εἰς τὴν σχολὴν ἀπὸ τοῦ ἕκτου μέχρι τοῦ τεσσαρακαιδεκάτου ἔτους. Ὁ κανὼν οὗτος οὔτε ἐν κώμαις ἀθετεῖται, οὔτε κατ' ἀγρούς. Πολλαχοῦ τῆς Μ. Βρετανίας τοὐναντίον ὁ ἀγράμματος, ἀλλὰ φύσει φιλελεύθερος Ἄγγλος δὲν στέλλει τὰ τέκνα του εἰς τὴν σχολήν, διὰ τὸν ἁπλοῦν λόγον, ὅτι ἡ φοίτησις εἶναι κατὰ νόμον ὑποχρεωτική. Ἐρωτώμενος ὑπὸ τοῦ ἐπαρχιακοῦ ἐφόρου τῆς παιδείας, ἀποκρίνεται, ὅτι ὁ Θεὸς οὐδὲν ἐδωρήσατο αὐτῷ τέκνον. Ἐπειδὴ τὰ σχολεῖα ἐν Κλάπχαμ ἦσαν διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπί τινα χρόνον κεκλεισμένα, δύο τῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων τῆς ἐκπαιδεύσεως διετάχθησαν νὰ ἀγοράσωσι τέσσαρας μεγάλους πιθήκους, ὄργανον μουσικὸν καὶ ἄλλα παιγνίδια καὶ νὰ περιέλθωσι τὸ Κλάπχαμ. Οἱ ἀπὸ ὑψηλοῦ ἑλκήθρου παπταίνοντες πίθηκοι, ἐρεθιζόμενοι ὑπὸ τῆς μουσικῆς, διαστρέφουσιν ἀλλοκότως τὰ πρόσωπα, τρίζουσι τοὺς ὀδόντας, ξέονται, δάκνονται κ.λ. Ὅσῳ προσωτέρῳ χωρεῖ ἡ πομπὴ αὕτη, τοσούτῳ πολυπληθέστεροι ἐπιρρέουσιν οἱ ἀργοὶ καὶ περίεργοι παῖδες. Ἐν τῇ μεγάλῃ πλατείᾳ τοῦ Κλάπχαμ θωπεύουσιν αὐτοὺς οἱ ὑπάλληλοι, προσφέρουσιν αὐτοῖς γλυκύσματα καὶ διὰ πλαγίων ἐρωτήσεων μανθάνουσι τὰς κατοικίας αὐτῶν. Διὰ τοῦ τεχνάσματος τούτου ἑξήκοντα ἄτεκνοι γονεῖς ἐρωράθησαν ὄντες εὐτεκνότατοι καὶ ἀπέστειλαν τοὺς παῖδας εἰς τὴν σχολήν, ἀφ' οὗ ἐξέτισαν ἕκαστος πρόστιμον δέκα σελινίων.

ᾳᾳ Ὁ ὕψιστος μετεωρολογικὸς σταθμὸς εἶνε ὁ κατὰ τὰ Βραχώδη Ὄρη (ἐν Κολοράδῳ) ὀνομαζόμενος Pike's Peak, ἱδρυθεὶς τῷ 1873 ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν σημείων, καταλληλότατος δὲ εἰς ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις. Τρεῖς ἀξιωματικοὶ διατρίβουσιν ἓν ἔτος ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἧς τὸ ὕψος εἶνε 14,336 πόδες ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ὑπάρχει δὲ ἐκεῖ οἰκία περιέχουσα τέσσαρα δωμάτια. Ἐν ταῖς ὑψίσταις ταύταις χώραις αἴτινες ἀπέχουσιν εἴκοσι μίλια ἀπὸ τοῦ πλησιαιτάτου κατῳκημένου τόπου, οὐδ' ἴχνος κἂν φυτείας ὑπάρχει.

ᾳᾳ Ἀνήκουστον πρᾶγμα κατήντησεν ὁ διαγωνισμὸς τῶν σιδηροδρόμων ἐν ταῖς δυτικαῖς τῶν Ἡνωμ. πολιτειῶν ἐπαρχίαις. Οἱ τρεῖς σιδηρόδρομοι οἱ ἀπὸ Κανσὰς εἰς Ἀγ. Λουδοβίκον ἐν Μισουρῇ καὶ εἰς Χικάγον, τουτέστι διάστημα πεντακοσίων χιλιομέτρων, ὑπερεβδομηκονταπλασίων τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς σιδηροδρόμου, ὑπεβίβασαν κατὰ μικρὸν τὰς τιμὰς αὐτῶν ἀπὸ ὀγδοήκοντα φράγκων εἰς *δύο φράγκα καὶ ἥμισυ*.

Μία δὲ τῶν γραμμῶν τούτων προέβη καὶ περαιτέρω, ἐλπίζουσα ὅτι θὰ καταπνίξῃ τὰς ἑτέρας, ὥρισε τὴν τιμὴν τοῦ εἰσιτηρίου εἰς *λεπτὰ εἰκοσιπέντε*. Ἀλλὰ παρευθὺς καὶ αἱ δύο ἕτεραι τὴν ἐμιμήθησαν. Πλὴν δὲ τούτου ἐκήρυξαν ὅτι οἱ ἐπιβάται θὰ ἔχωσι δικαίωμα νὰ πίνωσι δωρεὰν ποτήριον ζύθου ἐν τοῖς κυριωτέροις σταθμοῖς.

Ὑπολείπεται ἤδη νὰ ἴδωμεν τίς τῶν τριῶν τούτων ἑταιριῶν θὰ μείνῃ κυρία τοῦ πεδίου καὶ θὰ νικήσῃ τὰς ἑτέρας δύο. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας ὅτι τοιοῦτός τις διαγωνισμὸς εἶνε μὲν ἐπωφελὴς εἰς τοὺς ἐπιβάτας, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τοὺς μετόχους τῶν ἑταιριῶν τούτων.

ᾳᾳ Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ὑπάρχει ἐκτεθειμένον τεμάχιον τεραστίου δένδρου ἐκ Καλλιφορνίας. Τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἔργον τῆς φύσεως ἀνεκαλύφθη τῷ 1874· ἡ κορυφή του ἔκειτο χαμαὶ καὶ ἦτο βεβαίως πρὸ πολλοῦ ἀποκεκομμένη, αὐτὸ δὲ τὸ δένδρον εἶχεν εἰσέτι ὕψος 240 ποδῶν. Τὸ μέρος τοῦ κορμοῦ, ὁπόθεν ἡ κορυφὴ ἀπεκόπη, εἶχε διάμετρον 12 ποδῶν καὶ δύο κλῶνας, τὸν μὲν ἐννεαποδιαῖον, τὸν δὲ δεκαποδιαῖον. Τὸ κατώτερον μέρος ἔχει διάμετρον 111 πόδας. Ὁ πρεσβυγενὴς οὗτος μονάρχης τοῦ δάσους καλεῖται «γέρων Μωϋσῆς» κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἐγγὺς ὄρους. Εἶναι τὸ μέγιστον τῶν τέως ἀνακαλυφθέντων δένδρων καὶ ἔχει κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν βοτανικῶν ἡλικίαν 4840 ἐτῶν. Τὸ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐκτεθειμένον τεμάχιον ἔχει περιφέρειαν 75 καὶ διάμετρον 25 ποδῶν· τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ μετεποιήθη εἰς αἴθουσαν, ἥτις χωρεῖ 150 ἀνθρώπους.

ᾳᾳ Τὰ γερμανικὰ φύλλα ἀναφέρουσι τὸ ἑξῆς εὐφυὲς λόγιον τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας. «Ἐνῷ πρό τινων ἡμερῶν ἀπήρχετο ἐποχούμενος ἐκ Κοπεγχάγης εἰς τὸ ἐξοχικὸν μέγαρον Βερνστόρρ, ἡ βασιλικὴ ἅμαξα συνεκρούσθη μετὰ τῆς ἁμάξης νέου τινὸς ἠθοποιοῦ καὶ τοσαύτας ὑπέστη ζημίας, ὥστε ὁ βασιλεὺς ἠναγκάσθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον πεζός. Ὁ δυστυχὴς ἠθοποιός, ὅστις ἀπεδείχθη τοσοῦτον ἀδέξιος ἡνίοχος, παρεζαλίσθη, φυσικῷ τῷ λόγῳ, εἰς ἄκρον, τὴν δὲ σύγχυσίν του ἐκορύφωσεν ὁ βασιλεὺς πλησιάσας αὐτὸν μετὰ χαρίεντος μειδιάματος καὶ εἰπών· «Ἀληθῶς, ἀγαπητέ μου Κύριε Ξ..., πρέπει ἄλλοτε νὰ προσέχητε περισσότερον, διότι ὀλίγου δεῖν συνέβαινε δυστύχημα, ὅπερ θὰ μᾶς ἀπεστέρει τῆς εὐχαριστήσεως νὰ σᾶς χειροκροτήσωμεν τὸν προσεχῆ χειμῶνα.»

ᾳᾳ Οἱ ἐφετεινοὶ προϋπολογισμοὶ πάντων τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ὁμοῦ ἀνέρχονται εἰς 11,657,000,000 γερμανικὰς μάρκας. Γερμανός τις συγγραφεὺς ὑπολογίζει ὅτι τὰ ἀργυρᾶ ταῦτα νομίσματα, τιθέμενα ἐγγὺς ἀλλήλων, ἠδύναντο νὰ περικαλύψωσιν ἑπτάκις τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, τιθέμενα δ' ἐπάλληλα ἠδύναντο ν' ἀποτελέσωσι τετρακισχιλίας ἀργυρᾶς στήλας ἐχούσας οἷον αἱ Ἄλπεις ὕψος.

Ἡ ἁλιεία ἀνεπτύχθη ἐπ' ἐσχάτων τὰ μέγιστα ἐν Ἀγγλίᾳ. Νῦν ναυπηγοῦνται ἐπίτηδες ἀτμόπλοια καταδιώκοντα τοὺς ἰχθύας εἰς ἀπωτέρας θαλάσσας, εἰς ἃς δὲν ἀπήρχοντο ἄλλοτε τὰ ἱστιοφόρα. Τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα περιέχουσι μεγάλας δεξαμενάς, ἐν αἷς κατατίθενται ζῶντες οἱ ἰχθύες καὶ ἐξ ὧν μεταφέρονται ἀκόπως εἰς τὰ ἰχθυοτροφεῖα. Παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ταμέσεως ὑπάρχει ὑπερμέγεθες ἰχθυοτροφεῖον περιέχον ἀμέτρητον ποσότητα παχυτάτων ἰχθύων παντὸς εἴδους· ἐγγὺς δὲ τοῦ Σουθάμπτων ὠρύχθη δεξαμενὴ περιέχουσα 50,000 ἀστακούς.

Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐγένοντο ἐσχάτως ἓξ μονομαχίαι μεταξύ. . . . νεανίδων. Μιᾶς ἰδίως μονομαχίας, μεταξὺ τῶν δεσποινίδων Ἐβελίνας Μάνσων καὶ Ἰωάννας Λάνδσεμ, αἱ περιπέτειαι εἶνε σπαρακτικώταται. Ὡς ὅπλον ἐξελέχθη τὸ πολύκροτον. Ἑκατέρα τῶν ἀντιπάλων εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ προχωρήσῃ κατὰ τῆς ἑτέρας καὶ νὰ πυροβολήσῃ τρίς. Πρώτη ἐπυροβόλησε δὶς ἡ δεσποινὶς Λάνδσεμ καὶ περιέμεινε. Τότε ἡ δεσποινὶς Μάνσων προὐχώρησε πέντε βήματα καὶ ἐπυροβόλησεν. Ἡ σφαῖρά της διέτρησε τὸν βραχίονα τῆς δεσποινίδος Λάνδσεμ, ἥτις ἀναπέμψασα κραυγὴν ἐλιποθύμησε. Μάρτυρες ἦσαν δύο ὑποδιδασκάλισσαι τοῦ παρθεναγωγείου (!) ἔνθα ἐξεπαιδεύθησαν αἱ νεάνιδες. Ἡ πληγὴ τῆς δεσποινίδος Λάνσδεμ θὰ καταστήσῃ ἀναγκαίαν τὴν ἀποτομὴν τοῦ βραχίονος.

Ἐσχάτως ἐδημοσιεύθη ἐν Λονδίνῳ ἡ διαθήκη τῆς πέρυσιν ἀποθανούσης ἐκπτώτου βασιλίσσης τῆς Ἱσπανίας Χριστίνας, μάμμης τοῦ νέου βασιλέως Ἀλφόνσου. Μέγα χρηματικὸν ποσὸν διατίθησιν ἡ λίαν θρῆσκος, ἀλλ' ἥκιστα ἐνάρετος ἡγεμονίς, ὅπως τελεσθῶσιν 11,000 λειτουργίαι (!) ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἑαυτῆς ψυχῆς καὶ τῆς τῶν συζύγων της, τέκνων της καὶ ἐγγόνων της!

Τὸ σήμερον ἐν Ῥωσσίᾳ κυκλοφοροῦν χαρτονόμισμα ἀναβαίνει εἰς τὸ κολοσσιαῖον ποσὸν 1,132,166,125 ῥουβλίων!

— Κατ' αὐτὰς πωλοῦνται ἐν Δουβλίνῳ τῆς Ἰρλανδίας δύο βαρύτιμοι σμάραγδοι, οἵτινες εὑρέθησαν μεταξὺ τῶν κειμηλίων, τοῦ ἀποθανόντος λόρδου Ῥύδεν καὶ οἵτινες ἄλλοτε ἐκόσμουν τὸ περίφημον περιδέραιον τῆς βασιλίσσης *Μαρίας Ἀντουανέττας*. Αἱ δραματικαὶ περιπέτειαι τοῦ περιδεραίου ἐκείνου ἐγένοντο ὑπόθεσις τῆς γνωστῆς μυθιστορίας τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ, τῆς μεταφρασθείσης καὶ εἰς τὴν ἑλληνικήν.

Τῇ 29 Αὐγούστου ἀπεβίωσεν ἡ κυρία Ἑλένη Ι. Α. Σούτσου, ἥτις ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀπετέλεσεν ἕνα τῶν κυριωτάτων κόσμων τῶν Ἀθηνῶν. Θυγάτηρ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαυΐας Μιχαὴλ Σούτσου, προικισθεῖσα ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ πάσης χάριτος καὶ εὐφυΐας, καὶ διαλάμψασα τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἀνωτάτῃ κοινωνίᾳ τῶν Παρισίων, ἐφαίνετο προωρισμένη νὰ διαγάγῃ τὸν βίον ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐκείνῃ τῆς κομψότητος καὶ τῆς φιλοκαλίας. Μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη ἀπαντῶνται ἐκεῖ εἰκόνες αὐτῆς, νεωτάτης ἔτι οὔσης καὶ περιβεβλημένης τὸν ἑλληνικὸν ἱματισμόν, ὃν φοροῦσα ἐθαυμάσθη ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ τότε βασιλέως τῶν Γάλλων Λουδοβίκου Φιλίππου· καὶ ἂν ἤθελεν, ἠδύνατο νὰ μείνῃ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ὡς σύντροφος τῆς ζωῆς ἀνδρός, θέσαντος εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ καὶ τοὺς θησαυρούς. Ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε, ποθοῦσα πρὸ πάντων νὰ ζήσῃ ἐν Ἑλλάδι. Ἐνταῦθα συνεζεύχθη τῷ 1835 μετὰ τοῦ κ. Ἰωάννου Σούτσου τοῦ εἰσαγαγόντος τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην ἐν Ἑλλάδι, υἱοῦ δὲ τοῦ πολλάκις ἡγεμονεύσαντος ἐν Βλαχίᾳ Ἀλεξάνδρου Σούτσου. Ὅτε ἐλθὼν τῷ 1839 ν' ἀποκατασταθῇ εἰς τὰς ἐρήμους ἔτι κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον Ἀθήνας ὁ ἐπιφανὴς αὐτῆς πατήρ, ἠνέῳξε τὸν Ἀβραμιαῖον αὐτοῦ οἶκον εἰς πάντας τοὺς ἐγκρίτους Ἕλληνας καὶ εἰς τοὺς ἐπισήμους ξένους, ἡ γυνὴ αὕτη ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τῶν σπουδαίων ἅμα καὶ γλαφυρῶν ἐκείνων συνεντεύξεων. Διὰ τῆς ὁμιλίας, διὰ τῶν τρόπων αὐτῆς καὶ διὰ τῶν μουσικῶν συναυλιῶν τὰς ὁποίας μετὰ δεδοκιμασμένης τέχνης παρεσκεύαζε καὶ διεξῆγε, πολλάκις ἐπράϋνε τὰ πολιτικὰ πάθη καὶ πολλάκις συνηγόρησεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοῖς ἀντιπροσώποις τῆς ἰσχυρᾶς Εὐρώπης· ὅτε δὲ μετὰ εἴκοσιν ἔτη, θανόντος πρῶτον τοῦ πατρὸς αὐτῆς, καὶ ἔπειτα τῆς μητρός, ἔκλεισεν ὁ φιλόξενος ἐκεῖνος οἶκος, ἡ κυρία Ἑλένη Σούτσου περιώρισε τὸν βίον αὐτῆς εἰς ὀλίγους συγγενεῖς καὶ εἰς ὀλίγους φίλους.[1] Ἡ Ἑλένη Σούτσου ὑπῆρξε διακεκριμένη μουσικός, ἐξέδωκε δ' ἄλλοτε διάφορα μουσικὰ αὐτῆς ἔργα, πωληθέντα πρὸς ὄφελος τῶν ἐκ σεισμοῦ παθόντων Κορινθίων. Εἰς Ἀναγνώστης

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Θέλετε νὰ κατασκευάσητε κοσμητικὸν ὕδωρ καλόν, ἁπλοῦν καὶ οἰκονομικόν; Λάβετε λαβάνδαν, τὴν ὁποίαν πωλοῦσιν εἰς δεσμίδας αἵτινες τιθέμεναι ἐν ταῖς ἱματιοθήκαις προφυλάττουσι τὰ ἐνδύματα ἀπὸ τοῦ σκώρου καὶ μεταδίδουσιν εὐάρεστον ὀσμὴν εἰς αὐτά. Λάβετε λοιπὸν τὰς ἀνθισμένας κορυφὰς τῆς λαβάνδας καὶ ῥίψατέ τας ἐν φιάλῃ ἐπιχύνοντες οἰνόπνευμα καθαρὸν διπλάσιον τοῦ βάρους τῆς λαβάνδας, *δύο κ' ἕνα* ὡς κοινῶς λέγομεν. Σφραγίζομεν καλῶς τὴν φιάλην καὶ την ἐκθέτομεν εἰς τὸν ἥλιον ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας. Μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν τὸ κοσμητικὸν ὕδωρ εἶνε ἕτοιμον, ἵνα το μεταχειρισθῶμεν ἀναμιγνύοντες μετὰ τοῦ ὕδατος τοῦ νιψίματος ἢ τοῦ λουτροῦ.

Ι. Ὠ ρ α.

ΑΘΗΝΗΣΙ—ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΙΟΥ, 15